

têkoşer

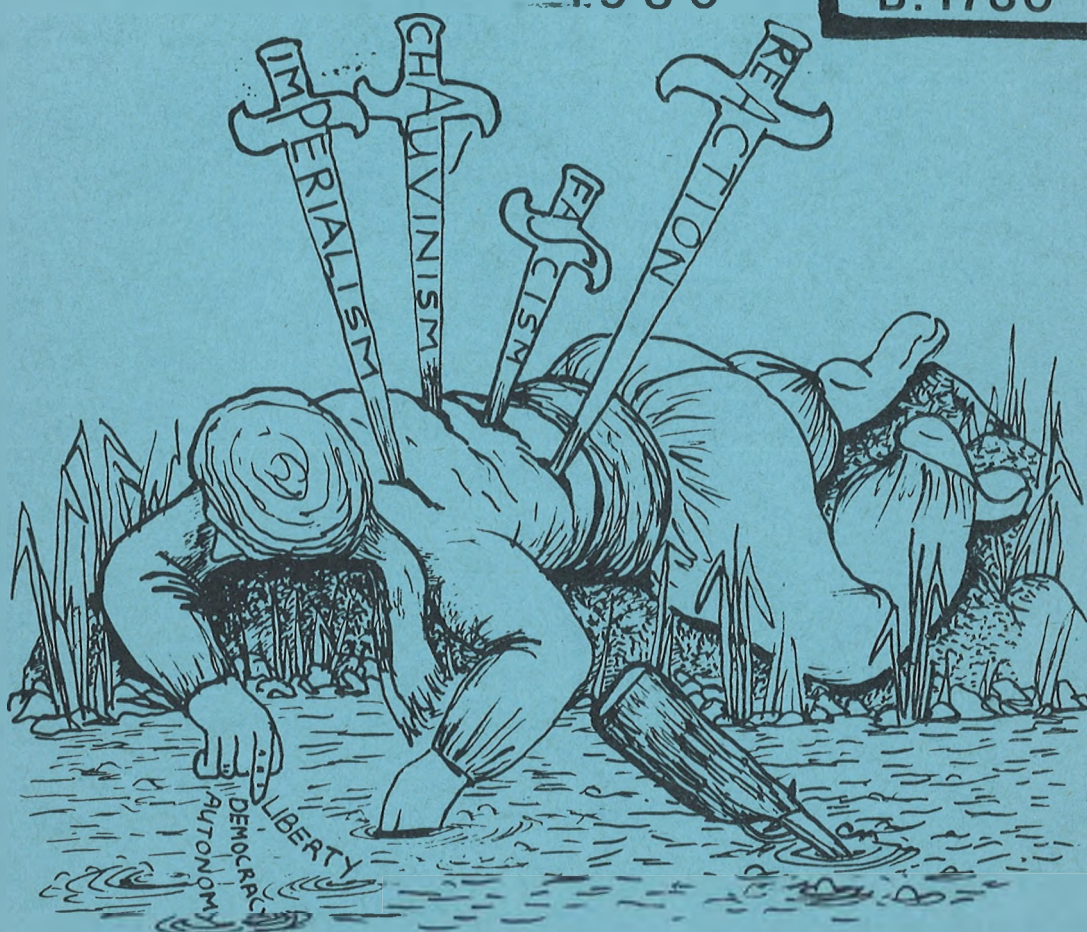
Hêjmar: 5-6

ADAR • NÎSAN
GULAN • HEZÎRAN
1980

P.B. 33

B.1730 ZELLIK

Ez na mirim, pênc hezar sal jîna min heye!

militan

SAYI: 5-6

MART • NÎSAN
MAYIS • HAZÎRAN
1980

S E R E C E M
(İçindekiler)

<u>Rûpel</u> (Sayfa)	<u>Nivîsar</u> (Konu)
2	Rewşa Kurdan Li İraqê ji 1975 ê heta a niha.
6	İsmail Beşikçi'nin mektupları.
13	İrlanda Bakur.
17	Li ser Şêhidên Kurdis- tana Rojhilat.M.E.Bozarşan
20	Xwînî,(Çîrok)Hînkar Torî
24	Demokratîk Örgütlerden Haberler.
28	Li Kopenhag Qursa Zmanê Kurêî.
30	Xebata Me Kiriye.
33	Kürtçe Gramer.
36	Têkoşer'in Yayınları.

TÊKOŞER, Kovara Têkoşer-Yekîtiya Karker û Xwendevanên Kurd
li Belçîqa (Dû mehî)

MİLİTAN, Têkoşer-Belçîka'da Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliği
Dergisi (İki aylık)

Navnîşan,(Adres) : TÊKOŞER, B.P. 33,B. 1730 ZELLİK
BELGIQUE.

Bûha, (Fıatı) : 30 BFr. (Posta Ücreti 10 BFr.)

REWŞA KURDAN LÎ IRAQÊ JÎ 1975 (1) HETA ANHA

Berê her tiştî, rêzana hikumeta Iraqê xelk tirsandî bu. Ango bi kuştin, bi daleqandin û şkenandina her tevgerê karibe dijî hikumetê bibe. Paşê di nav çerçeva projeyên xwe yê dirêj, ev hikumet rêzana xwe a erebkirina Kurdistan, cih guhartina xelkê Kurd li aliyê cenubê Iraqê û yekîtiya Kurda şkenandi bu.

Di van demên davîn de serokên baasiya Iraqê method ên nuh danîn ser method ên kevn. Cih guhartina gundiyên Kurd, erebkirina bajarên Kurd, xeniqandina her tim a çanda Kurdî kuştin. Van method ên nuh evin: xerabkirina giş erdên li ser sînora ku nêzikê erdê Kurdistana Tirkîye, Îran û Suri ne, ji bu pêkanîna çolekî di 20 km firehbunêde, û bi vî awayî Kurden Iraqê welatparêzên xwe ên ku di bin destê dewletên cîran de veqetînin.

A) Xerabkirina cîhên li ser sînora: 1150 gunt ji "xarîtê" hatîne rakirin. Ji bu emanetê û parêstina welat hikumeta Iraqê qerar da ku erdekî firehbuna 20 km de, û direj-buna sînorên Tirkîye, Îran û Suri da valebike. Di van erdên ku li her du aliyên sînoran dema, bi yen ku li ser wan tenê Kurd dijîn, u hikumeta Baxdadê guman dike ku Kurdên welatên cîran bi dizîka Alîkariya birayên xwe yê Iraqê dikin.

Bi hezaran gundî ji erdên xwe hatine derxistin, bi zorê di gundên pir piçuk de hatine danîn, malê wan hatîne standin, ji karên xwe hatine veketandin, bi tinê bi alîkariya hikumeta Iraqê dijin. Ev hikumet bi vî alîkariya aborî dixwaze ku Kurden Iraqê girêdayî yê wê be û nikaribin rabin ser xwe û bibin yek.

Serokên baasî navê vierdî kirinê "qayîja emanetê" a leşkerî ji bo ku "Kurden xwe" ji derva biqetînin û bi vî awayî, xebata wan a xurt dijî erebkirina wan bişkinin û ji wan "erçekî ji neteweyê erebî" bikin. Li dawiya bihara 1978 (cih guhartina) xelkê a bi zorê li bajarên Kurda li Bahdînan, bi dirêjayîya sînora ên Iraq, Tirkîye, Îran û Surye dest pê kir. Bi hezaran gundî bi zorê gundên xwe berdan devar û malên xwe li cih hiştin, bi zorê wan xistin nav erdên leşkerî û ajotin gundên ku ji bo wan hatine çêkirin, ji bo ku wan biciwînin û bi vî awayî wan çêtir bêdenk bikin.

Gava ku gund vala dibe, leşkerê Iraqê li cîyê wade gopa her jî nê xeradike, xanî tî şewitandin û dibin xwelî, devar bi piranî li cîyê xwe tî şerjêkirin rez û denlik tî jehrdan û xerabkirin. Ji bo ku gundî êdî qet nekaribin vegerin, kanî ên wan tî xetîandin "çimento" tî girtin.

Paşê, van cih guhartinan firehtir dibin û digihêjin Pencwîn nêzikê sînorê Iraq û Îranê. Li cîhên valakirî, leşker cih digre, xaniyên leşkerî avadikin û bi wî awayî her girek çiqas piçuk be ji, dixebin destê xwe. Ji rûyê van tevgeran, çend sed hezar Kurd erdekî dewlemend ê ku aqarê wî dike 25.000 km² (du car u nivê Lûbnanê), bi zorê berdan. Ji ruyê weşiyeta baasiyan 1150 gundên Kurd ji xarîtê rabûn.

B) Ji aliyê hikumetê kuştin: Ji Nisan 1975, heta anha çend hezar Kurd hatine kuştin. Hinek ji wan ji bo ku bi tevgera Partiya Demokratîya Kurdistan ya dibin serketîya Mustafa Barzanî de "tevkarî" kiribun. Hinek din ji ji bo ku xarin û wexarin daun pêşmergeyên ku ji 1976 ji nuh da dest bi şer kirin. Van merivên bi sûç ên ku bi piranî gundîne, paş çend roj veya çend meh girtîgeh bi tîfingên tî kuştin, bê ku wan bidin mehkemê. Di destpêkê de hikumetê laşên miriyan didan xwediyên wan hemberî 50 dînar ji bo ku wî hawayî giş gelê Kurd bitirsîne. Lê dawiya vî tiştî ne we ka ku wan hesab dikirin derket. We gştinê di nav gel de kîn û heqaret şîyar dikir, û pir caran di bu sebeba lêkêtinê wan.

(1) Paş perçikandina ku di bin serokatîya Barzanî de.

Ji gava bi hev çunên ku li golana pêşmerge: Şahab Şeyh Nurfî ûdu hevalên wî, li sûleymanîyê çêbun, hikumet nema qebul dike ku laşan bide merivên wan û wan di tîrbên xususî de, nezîkê Musilê bi navê "Meqberet-ul-Mud rîmîn" ziyareta dikole.

Ji 1.1.1978 heta dawîya tebax 1978, 488 Kurdên ku tedarîkişandine hatin veşartin. Ev terrorisma dewletê bi wî sur etî di 1979 jî ajot. Em nîşanekî bidim: Li 3 gulan 1979, 55 Kurd ji wan çend xwendekar hebû li Kerkukê hatin kuştin, ji bo ku alîkariya ku li ber himber hikumetê rabû kirine, hatin kuştin. Şerê veşartî ê hikumetê Baxdadê ku diji gelê Kurdistanê yê bê ceke bê jî ku guh bide civata international li gora hesabên kurd ji 2500-4000 kes hatin kuştin. Li ser şertên ku tê da meriwên girtî di girtîngehê handa dijin merivê yekî girtî van tiştan got: "Di pêşîya 1977 bi dehan Kurd li bajarê Zaxo hatin girtin. Birek ji wan hatin ajotin girtîngeha Kerkukê. Li vira wekedewara, wan avêtin nav hew. Odevên pir biçuk û ne paqij. Di yek ji wan mezêl ên bê pencerede ji 22 meriv kêm tir tunebu. Paş demekê oxsiyênê deztpêkir kêm bibe. Merivên girtî bu ne etisin dest pêkirin qirbikin û li derî xistin Dirav (pera) bilavbikin ruşwet bidin dergewan ji bo ku deriyê didve li ser eyvanê ji wan re veke. Heya derî ê girtîngehê hate wekirin 3 meriv wêçaxê fetisibun. Wan merivên girtî, merivên bê suç bun, ne merivên ku bawerîya wan bi alîkariya pêşmerge Kurd xurt bu. Çend roj berê mehkema wan a leşkerî, ji wan ra kaxezên sipî hatin belawkirin, ji bo ku imza bikin. Paşê mesulên hikumetê wvan kaxezên bi hawa xwe tijî kirin. Li ber mehkemê wana weke ji bo sûcen meyalî ên ku qet ne kirine xuyadikirin. Mehkema leşkerî dispart wan "şehadetên resmî" û ji merivên bî suç hikmên "sivik" da: 5-6 sal girtin bê ku xweza mafêwan hebe ku bi parêzin. Anha ew merivên ha di girtîgeha (Abu-Sreib) li Baxdadê ne. Di wê girtîgehê de bi hezaran girtîyên Sîyasî ên Kurd, Komûnîst û weki dinên ku diji rejîma Baas hene.

Di nav her raporên xwe ên salî de Amnesty International qewlê firehbuna zorbetîya diktatorîya xwînî li Baxdadê dike. Di rapora xwe a 1975-1976 "Amnesty International" Paş ku anî bîrame ku partiya Baas her gav kesê dişî xwe pelixand. Dibêje: Li welatên roj hilata navîn hêjmara kuştina behtir li Iraqê ye. Lê zorê ancak meriv xeberên rast li ser wan kuştina bistîne. Ji bo waya sebeb hene: Ji alî kî xwedîyên mirîyan bi xwe pir caran guman tine, ji bo ku laşên mirîyên wan paş kuştinê nadin wan. Paşê paraxrafekî din da Amnesty International dibêje: Tedayî (îşkence) girtîyên Sîyasî li Iraqê pir xweyaye. Ew tedarî çêdibe ji bo ku infarmation bi zorê bistinin, bê bextîya pek bînin, yan ji merivên ku rojekî wê karibin dijî hikumetê bibin, bitirsînin û ji bo ku merivên girtî di bin tedayîyê de şehadeta xwe nedin.

Amnesty international nawen 34 Kurd ên ku tedayêde hatin kuştin belaw kirîye. Sê sal şunda di belawoke li 20 tebax 1979, li London çap bûye, di munasebeta çend mehkemên Baasî ên ku hatine suç kirin, ji bo ku dijî merivên Saddam Hûseyn bidin erdê. Amnesty international dibêje: "Ku Iraq her gav hêjmarên kuştin li "Roj hilata navîn" li Iraqê zêde diki, mixabinin û meznên giştikanin. Û Amnesty international bandike hikumeta Iraqê: li hefketina (kombîna) international li ser mafên sîvîl û rezanî (polîtîk) a ku li 25.1.1971 hatî standin bi cih bigre, u pêk bîni.

Ji xeynî pelixandina Kurda ji pêhîza 1978 heta anha zorbetî li ser partiya komûnista Iraqê ji heye. penchezar mîlîtan ên xarîn birewin mecbur bun welat berdan ji bo ku celladan xelas bibin. Çent hezar ji wan anha di zindanên diktatorîya Iraqêdene.

Saddam Hûseyin weke "Hitler" serokê komarê, sekretêre parti, mereşal.....tereddut nake ku merîvên ku di partîya wî bi xwe ji bişîni meşneqê, heger ew weribin yê hukmê wî ne baş bînin. Hikumeta Iraqê naxwazi ku cîna yetên wê ên kirêt, dijî mirowatîyê bên bihîstin. Ji alî kî , hêzên dijî wî, ên ku direvîn derwa her gaw tînin birîndarkirin, bî bextî tînin kuştin. Meriwê ku li davîyê hat kuştin, di destpêka hawîna 1979 bu, li Aden Komûnîstê Kurd Tewfik Ruştî bu. Xwenda bu endamê komîta central a Iraqê bu. Ew ji alî yê konsolosê Iraqê li Yemena cenup hatî bu kuştin.

C) 150.000 kes ajotin çolê Iraqê: Heger hikumet soz dayiba ku ji Kurdên ji Nîsan 1975, bi piranî hatine cih guhortin bo cenuba Iraqê, ewê wegerayan erdê xwe, îroj nêzîkî 150.000 Kurd, tev mîr û jin û zarok hin di şertên pir zorde dijîn, ji erdê xwe dûr, birçî û tazî. Dewletekî ku bi nijat parêzîyên xweya ereb û paşwerutîyê tê ajotin. Karbidestên ji bo ku wan bi guhurin, wan bikin ereb belaw kirin nav gundên erebên piçuk. Ew gundî û şivan bi nefeqetî dijîn. Hikumet ji wan ra rojê 250 filis a didi. Ji xeynî wan ji gundî û memur û mamusta ên ku aslê wan Kurde, dişînin erdên dûr û xerîbîyê. Meriwên xerîb ra izin nadin ku wan mihacirên Kurd bibînin herin dembaşîya wan. Ew mihacir nikarin ji ciyê xwe dûrkewin, bê iznekî xususî ji polîsê polîtîk ê Iraqî. Li gora îfadeyên meriwê mihacir polîs jêra iznekî 48,72 saat ya di, ya ji nadi.

Ji alî kî din ji, eşîretên Ereba dixin bajarên Kurd. Hêla Kerkuk, di mintiqê ên ku bi petrolê dewlemendin, weka Kerkuk û Xanexîn. Hikumet ji vî ya, ji wî parçeyê ku piranîyê we xelkên Kurdin perçekî distînin û komên piranîya xelkê wê Ereba tînin wira û perera girêdidin, bi wî avayî mintiqên şemsemal û Pirazer ên ku piranîya wan Kurdin girêdayî Kerkuk bûne, ji bo ku ehemîyeta hebûna gelê Kurd bi hawaki sunî di wî bajarîde kêmbike. Ji xwe nawê wê ê kevn guhartine û kirine "El-Ta, Mîm", ango wek xwestina xwe nawê ên din ên Kurd ji diguhurin û nawên Ereba deynin ser.

D) Rabûna Kurda: Dijwarbûn û firehbûna sîyaseta gundîyen Kurd û bi awakî giştîtir xerab kirina her Kurd, zu ji alîyê gelê Kurdistanê Iraqê, dijîwê zordestîyê rabin xwe diparêzin. Li hezîrana 1976 şerên biçûk ên yêkemîn di bajara; Rewanduz, naw bera leşkerê Iraqê û gundîyên Kurd ên ku qebul nekirin ku bi kom ber bi çolên cenub bînin ajotin, destpêkînin, ew pewçûna yekîm destpêka şerê çekdarî ê nuh dijî dîktatorîya Baxdadê bu. Ji we çaxê, çent hezar

Pêşmerge ên Kurd xwe li çîya weşartin. Ew bi sabotaj û feq jileşkerê Iraqê re zîyanên mezin tînin. Pêşmergeên Kurd ji gawa ketina Şah ê ku, van salên davîyêde bûbû hewalê serokên Baxdadê, xurt bûye.

Çima Dunya dengê xwe dernaxîne? Di salê de çent set kuştin bi hezaran girtîyên sîyasî, di pêşberîtîyê da bi awakî weşî tîn pelixandin, bi sed hezaran gundîyên Kurd ji erdê xwe hatine rakirinji bo ku di gundên biçuk ên sitratejîk da mihacirdikin yan jî ber bi çolên cenub hatine ajotin. Heger sucê rejîma Baasî ya Iraqê bi carek xerab kirina 1150 gundên Kurd be, xerab kirina erdek ê ku firehbuna wê 2,5 (du caran niw) Lûbnanê ye û ku ji berê pir dewlemend bu be ji, li her der, bi awakî mezin (ê ku meriwan şaş dike) li dinyayê bê dengî ke mezin heye. Çima.....?

Sebebên wê bêdengîya giş a ku pir caran mecburîye. Iraq yê ku petrol jêra di, 1978 ji 15 milyar dolar bêtir kar anî ji naw welatên vê mintiqê ewê ku pere behtir didi ji bo ku "Propaxanda" xwe li hundur û li derwe yê sînorên xwe çêbike. Di rêya propaxandade (di salê de nêzîkî 1 milyar dolar te bi karanîn) Ev danîn ji bo rojname, gurubu, partîyên merivên mezin û heta hikumetên derwa ji, bo ku alikariya wan ne be ji, bê dengîya wan kar bike. Yanî tiştêk li ser, an peşber Iraqê ne niwîsin û ne bêjin, dunya derwe, ji Kurden Iraqê bê deng bê.

NOT: Ew nivîsan ji broşûra ku Yekîtîya xwendekarên Kurdistan Li Fransa, Yekîtîya xebatkarên Kurdistan li Fransa û Yekîtîya xebatkar û xwendekarên Kurd li Belçîqa (TEKOŞER) hatîye standin. Ew broşûr zmanê Fransî di Adarê 1980 ye de çap buye.

TEKOŞER

Halen Toptaşı cezaevin de tutuklu bulunan Bilim adamı SOSYOLOG İSMAIL BEŞİKÇİ'nin Prof.Dr.Türkkaya ATAÖV'e Kürdistan'a karşı olan güvenist tutumuna ve onun sömürgeci,ırkçı Baas rejimini öven yazılarına karşı yazdığı iki mektup ve Prof.Dr.Türkkaya Ataövün de Sosyolog İsmail Beşikçi'ye yazdığı mektubu yayınlıyoruz. Böylece;Bilim adına, bilime ters tutum takınan resmi ideoloji sözcülerinden Türkkaya Ataöv ve onun gibilerinin,değişen ve gelişen Dünyamızda toplum tarafından tecrit edilecekleri günler yakındır.

Karşılıklı mektupları KOMAL yayınlarının yorumu ile beraber yayınlıyoruz. Têkoşer

KOMAL-BASIM - YAYIM-DAĞITIM BASIN BÜLTENİ:

16 Şubat 1980 günlü DEMOKRAT gazetesinde Prof.Dr.Türkkaya Ataöv imzalı bir yazı yayınlandı.Bu yazı daha önce (Hasan Hüseyin KORKMAZGİL-Hasan CEMAL gibi) Irak baas cuntasının davetlisi olarak Irak'a gidip döndükten sonra,sömürgeci Baas yönetimi ne övgüler düzen bir yazı idi.Yazı halen Toptaşı cezaevin de bulunan Komal yayın evi yazarlarından Sosyolog İsmail Beşikçi tarafından eleştirildi.Bu eleştiri yazısına T.A. harfleri bulunan,imzasız bir yazı ile cevap verildi...Bu yazı ankara Hacetepe postanesinden resmi bir zarfla gönderilmiştir.Üzerinde 6 Mart 1980 mührü bulunmaktadır.Bu yazıda İsmail Beşikçi tarafından Prof.Dr.Türkkaya Ataöve gönderilen ikinci bir mektupta eleştirildi. İsmail Beşikçi'nin Prof.Dr.Türkkaya Ataöv'e gönderdiği ilk eleştiri mektubunu,bu eleştiriye tepki olarak hapishaneye gönderilen T.A. rumuzlu mektubu ve İsmail Beşikçi'nin ikinci eleştiri mektubunu kamu oyuna sunuyoruz.

BELGE 1

Toptaşı,20 Şubat 1980

Sayın Prof.Dr. Türkkaya Ataöv,

16 şubat 1980 tarihli Demokrat gazetesinde yayınlanan "Irak'la Dostluk" başlıklı yazınızı okudum.Yazıda,Irak Baas yönetiminin,Arab olmayan herkese eşit muamele yaptığını,onları Araplarla bir tuttuğu anlatılmaktadır.Baas'ın "anti-Emperyalist" tavrı övülmektedir.Hemen şunu ifade edeyimki,Irak ile ilgili olarak söyledikleriniz bilimsel bir yöntem kullanarak elde edilmiş değildir.Bunlar KÜRDİSTAN üzerinde ırkçı ve sömürgeci bir politika izleyen Baas'ın ideolojisidir. Siz de bu ırkçı ve sömürgeci ve Kürt düşmanı ideolojinin bir sözcüsünüz.

Bilim olgulardan hareket eder sayın Prof.Dr.Türkkaya Ataöv.Olgular ise zaman ve mekan boyutunda ele alınırlar.Bu bakımdan Kürdistan'da en azından 1915-1923 sürecinde ele alınmak durumundadır.Bu süreç içinde emperyalizm en önemli böl-yönet politikasını Kürdistan üzerinde yürütmüştür.Birinci dünya savaşı sonunda en etkili böl-yönet politikası Kürt ulusuna karşı yürütülmüştür.Kürdistan ve Kürt ulusu bölünmüş ve parçalanmıştır.İngiliz Emperyalizminin Kürdistan üzerinde sürdürdüğü,bu böl-yönet politikasının en önemli işbirlikçileri Kemalistlerdir.Kemalistler,"Şarkın köle uluslarına ışık tuttük,önder olduk,güneşin doğduğunu nasıl görüyorsan,şarkın ezilen ve baskı altında tutulan ulusların kurtuluşlarını da öyle görüyorum"derken bile,Kürt ulusu üzerinde en ağır ırkçı ve sömürgeci politikayı uygulamaktadır.Lozan,Kürdistan üzerinde uygulanan emperyalist ve sömürgeci bölüşüm politikasının tesbitinden başka bir şey değildir.Irkçı ve sömürgeci Kemalist ideoloji Lozan'ı "zafer" olarak alkışlamaktadır.Halbuki,bu, Kürt ulusunun iskeletini parçalayan beynini dağıtan,onu zincire vurmaya,yoketmeye çalışan bir anlaşmadır.Bugün Kürdistan uluslararası bir sömürgeci dir.Türkiye'nin,İran'ın,İrak'ın,Suriye'nin müşterek sömürgeci,"Türkiye ile Irak arasında bir çelişki mi çıkıyor" diye hiç derde kapılmayın sayın prof.Dr.Türkkaya Ataöv.Bu iki devlet ve ötekileri nesnel olarak bir arada olmak zorundadırlar.Kürdistan üzerinde sömürge siyasetini uygulamanın gerekleri her türlü çelişkiyi bastırır.Bunu bu devletlerin yöneticileride biliyor.İrak,İngiliz emperyalizminden miras aldığı Kürdistanı emperyalistlerden daha çok katliamcı baskılarla yönetmektedir.Kürdistan sömürge bile değildir.Kişiliği,maddi ve manevi bütün zenginlikleri,gaspedilmiş,namusuna haciz konmuş bir ülkedir.Türkiye'de Kürtlerin,Kürdistan ülkesinin varlığı bile kabul edilmemektedir.Afrika'da başka yerlerde bu böyle miydi?". Bölgenin en büyük ırkçı devleti İsrail.."diyerek Baas'ın ve Türk devletinin Kürdistan üzerinde ne yaman bir ırkçı ve sömürgeci politika uyguladığını gizlemeye çalışıyorsunuz."İsrail işgali altındaki Filistin toprakları" derken Türk,Arıp ve Fars ordularının işgali altındaki Kürdistan toprakları sorununu gizlemeye çalışıyorsunuz.Sizler Türk devletinin Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci zulumlerini elbette sorun yapmıyacaksınız."Demokrat" olmanız buna bağlıdır.Çünkü,sizlere,"hassas çevrelerce",Kürt sorununa dokunmadığınız sürece,istediğiniz kadar "Koministlik","Demokratlık" yapabilirsiniz denmiştir.Ve siz bu hakkınızı tepe tepe kullanıyorsunuz.

Sizler,Baas'ın MİG uçakları ile,napalm bombaları ile,jenositlerle,sürgünlerle yürüttüğü bu politikayı elbet sorun yapmıyacaksınız.Sizin göreviniz,bu, ırkçı ve sömürgeci politikanın,kişilerin,kamu oyunun bilincine çarpmasını önlemek.Bu bakımdan ırkçı ve sömürgeci olan bu eylemleri görmezden gelerek eli kanlı yönetimlere övgüler düzmek gerek."Devrimcidir","Anti-emperyalisttir." "anti-feodaldır" diye,İrak'ın İrkçı ve sömürgeci yöneticileri,ancak,Kürt ulusunun ezilmesine yardımcı olduğu ölçüde,ancak Kürdistan'daki ırkçı ve sömürgeci politikasını sürdürmeye yardımcı olduğu ölçüde "Devrimcidir","anti-emperyalisttir","anti-feodaldır".Kürdistan'a napalm bombası kusan,Kürd köylerini yakıp-yıkan ormanlarını,doğal kaynaklarını,maddi ve manevi bütün zenginliklerini tahrip eden uçakların MİG uçakları olması bu yönetimin sömürgecilikte ve ırkçılıkta,ne yaman taktikleri uygulama alanına geçirebildiğini gösterir.Kürt ulusunun ulusal haklarını baskı altında tutmak,Kürdistan'ı uluslararası sömürge statüsünde tut-

mak için, Kürt ulusunun bölünmüşlüğü ve parçalanmışlığını sürdürmek için bu yönetim "Kominist" bile olabilir. Her türlü politikayı uygulayabilir. Sovyetler Birliği ile ilişkileri kurmak gerekirse kurar. Böylece dünyanın devrimci-demokratik kamu oyununa yanına alır. Kürt ulusunu gerici cephede gösterir. Dünyanın Devrimci-demokratik kamu oyunu yanına aldıkça Kürt ulusunu daha çok ezer. Kürt ulusunu daha çok ezdikçe, bu ırkçı ve sömürgeci eylemlerini gizlemek için, bu kamu oyu ile daha çok bütünleşmeye çalışır. Kürt sorununu halettikten veya halettiğini sandıktan sonra ise, gerçek kimliğini hemen ortaya koyar. Komünist partileri kapatır. Komünistleri asmaya bağlar. Çünkü artık komünistlere ihtiyacı kalmamıştır. İşte Baas ırkçılarının ve sömürgecilerinin, "Asya ve Afrika'daki ulusal kurtuluş hareketlerine yardım etmesi" "Kürt ulusu üzerinde uyguladığı ırkçı ve sömürgeci politikayı gizleme çabalarından başka bir şey değildir.

"Siyonizme karşı mücadele" şiarını, Kürdistan üzerinde, ırkçı ve sömürgeci düşünce ve eylemlerini sürdürmeye çalışan her yönetim kullanmaktadır. "Siyonizme karşı mücadele", şiarını ağzından düşürmeyen HÖMEYNI, Kürdistan üzerinde jenosit eylemlerini hiç ek-sik etmemektedir. Kurban Bayramının 1. günü Kürt'lere karşı cihad ilan etmiştir. Kendini başkumandan ilan etmiştir. İran'da Kürtlere karşı seferberlik ilan etmiştir. "Kürdistan yerle bir edilecektir" diye emirler vermiştir. Jenosit emirleri vermiştir. Bunları herhalde bilmiyor olmazsınız sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. Bazı fotoğraflar Türk gazetelerinde bile yayınlandı. Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin en önemli kurumlarından olan Türk gazetelerinde. Fakat bu Yobaz ve Kürt düşmanı kişi Amerikan diplomatlarını esir almayı "anti-emperyalist" bir eylem olarak sunmaktadır. Kürdistan'a napalm bombaları yağdırırken Kürt çocuklarını kitleler halinde öldürürken, Amerikalılarla her türlü ilişkiye giren bu yobaz Kürt ulusal hareketi karşısında darbeler yiyip burnu yere yapışınca, ırkçı ve sömürgeci eylemleri deşifre olunca, anti-Amerikanca olmuştur. "Siyonizme karşı mücadele" diyerek, dünyada devrimci-demokratik kamu oyununun sempatisini kazanmaya gayret etmektedir. Temel amaç ise, Kürt ulusuna karşı sürdürülen ırkçı ve sömürgeci eylemi gizlemektir. Dünyada bütün ezilen ulusların ulusal kurtuluş hareketlerini desteklediğini söyleyen bu Yobaz Kürt ulusunu ezmeye çalışmaktadır.

Filistin Kurtuluş Örgütü ve onun lideri Yaser Arafat'ta hemen hemen aynı çizgide durmaktadır. Baas ile içli-dışlı olan, Baas'tan maddi-manevi yardım alan FKO'nun Kürt düşmanı bir politika izlememesi mümkün müdür? FKO Türk devletinin, Kürdistan'da sürdürdüğü ırkçı ve sömürgeci politikayı neden görmezden gelmektedir? Bu O'nun ancak, Kürt düşmanı olan tavırları ile ilgilidir. FKO'nun Ankara temsilciliği açılırken yapılan gizli anlaşmayı devlet görevlilerine yakın bir kişi olarak bilmiyor olmazsınız sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. FKO, Türk devletinin, çok hassas olduğu Kürt sorununa hiç karışmayacaktır. Türk devletinin Kürdistan üzerinde uyguladığı ırkçı ve sömürgeci politikayı görmezden gelerek, "ulusal kurtuluşçu ve ulusal kurtuluş savaşlarına yardım eden bir devlet" olarak niteliyecektir. Yani kendisi ezilen bir halkın örgütü olan FKO, ancak, Kürt ulusunu ezen, onu uluslararası sömürge düzeyinde tutan devletlerle işbirliği yaparak ayakta kalabileceğini ummaktadır. Kuşkusuz ezilenlere karşı ezelenlerin yanında yer alarak bu politika onu güvertecektir. Bu bakımdan FKO'nun gerçek dostları ona, ezilen halkların, ancak kendileri gibi ezilen

halklarla, ezenlere karşı dayanışmaya girdikleri sürece başarıya ulaşabileceklerini söyleyenlerdir. İrkçı ve sömürgeci devletleri gücendirmemek pahasına Kürt düşmanlığını temel bir şiar haline getiren FKO, çürümeye mahkumdur.

Baas yönetiminin petrolü millileştirmesi de hiç bir zaman anti-emperyalist eylem olarak değerlendirilemez sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. Bir kere Baas yönetimi Kürdistan topraklarını işgal altında tutmaktadır. Kürdistan'ın doğal kaynaklarını bu arada Kürt petrolünü de gaspetmiştir. Kürt petrolünün araplarca millileştirilmesi demek, Kürdistan'ın doğal kaynakları üzerinde, sömürgeci politikaların, gasp eylemlerinin daha sıkı bir şekilde sürdürülmesi demektir. Baas Kürdistan üzerinde ve Kürt ulusu üzerinde böl-yönet politikasını sürdürmek için her fırsatı kullanmaktadır. Kürt ulusal hareketine karşı ırkçı ve sömürgeci yönetim ile hareket eden, Kürtlere her türlü olanığı tanımaktadır. Onların Şeyhliği, toprak ağalığını, aşiret reisliğini teşvik etmektedir. Kürt ulusal hareketini yönetenlere karşı bunları yani ulusal hainleri her türlü maddi ve manevi yardımlarla desteklemektedir. Bu bakımdan Baas'ın "Feodalizm ve gericiliğe" karşı olması, günü birlik oportunist bir politikadır. Baas ırkçılığının ve sömürgeciliğinin işbirlikçisi olan Kürtlerin her türlü feodal ayrıcalıkları tanımakta ve teşvik edilmektedir. Kürdistan petrolünü gaspeden Irak devleti, bu arada Baas yönetimi, bu petrolden sağladığı çok büyük bir geliri, kendi devletinin propaganda için kullanmaktadır. Baas yönetimini öven, Kürtlere düşmanlık eden, Baas'lı ilerici, Kürtleri gerici cephede gösteren yazarlara Prof. lara, politikacılara, maddi ve manevi yardımlar yapmaktadır.

Bütün bunları siz bilmiyor değilsiniz sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. Kürtlerin çocuk-çocuk, kadın-erkek, genç-yaşlı demeden Kürdistan'dan arap çöllerine sürgüne gönderildiğini bilmiyor olamazsınız. Kürt toplumunun toplumsal yapısının parçalanması en küçük birimlerine kadar tahrip edilmeye çalışıldığını bilmiyor olamazsınız. Kürt çocuklarının kitle halinde katledildiğini, Kürt köylerinin yakılıp-yıkıldığını, ormanların, ekin tarlalarının yakıldığını bilmiyor olamazsınız. Bunlara rağmen, "Baas yönetiminin Arap olmayanlara karşı eşit muamele yaptığını" nasıl iddia edebiliyorsunuz sayın Profesör ? Olguları, olgusal süreçleri görmezden gelmek, bazı düşünceleri gerçekmiş gibi kabul etmek, kuşkusuz bilimsel bir tutum değildir. Bu, aynı zamanda ahlaki bir tutumda değildir. Ezilen, baskı altında tutulan, köleleştirilmeye ve yokedilmeye çalışılan uluslara yani sömürgeci ve ırkçı baskılar altında tutulan uluslara karşı ezenlerin yanında, sömürgecilerin yanında yer yer almaktır. Buna rağmen, bu ırkçı ve sömürgeci eylemi devrimci-demokratik sloganlarla gizlemeye, maskeleymeye çalışmaktır. Fakat şüda bilinen bir gerçektir, bütün ırkçı ve sömürgeci yönetimlerin Prof. ünvanlı akıl hocaları, danışmanları vardır. Franco'ların, Salazar'ların yok muydu? Eli kanlı Saddam Hüseyin'lerin ırkçılığı ve sömürgeciliği ne yaman bir Kürt düşmanı olduğu açıkça ortaya çıkmış, Bülent Ecevit'lerin bunlar gibilerin de elbette olacaktır. Ama uluslararası sömürge Kürdistan, bölünmüş ve parçalanmış Kürt ulusu, bütün bunlara rağmen Anti-sömürgeci mücadeleyi, özgürlük ve demokrasi mücadelesini sürdürecektir.

(İmza)

İsmail Beşikçi

Toptaşı cezaevi 2. Kıs. hükümlü
Üsküdar/İstanbul

" Herşeyide ne güzel anlamışsın; Bölge ve dünya olayları tam senin söylediğin gibi; Üslubuna diyecek yok; Vehimler cuncunası ne kelime, her dediğin bilimin ta kendisi ; Hele bulunduğun yerden FKÖ temsilciliğini, bu arada benim rolüm hakkındaki sağlam düşüncelerin; Ben ne olduğumu bir süredir merak eder dururdum. Sen söyleyiverdin de, şimdi anladım. Maşallah.

Ama ben genede nazik mektubunu kendimle ilgili görmüyorum. İyi bir doktor tanıdığın varsa ona bir görünüver. Bir de Irak yazarlarına iyice bak. "Azınlık " diye tanımlanan kimler, onu öğren "Arap olmayan azınlıklar" Türk'ler, Asuriler ve daha ufak etnik guruplardır. Sokrates gibi, önce konuyu tanımlamalı. File ağaçtır dersin, ondan sonra söylediklerin ancak o derece doğru olur. Ama sen hiç bir zaman iyi bir okuyucu olamadın. Daha önce de üç yazılık bir serinin ilk yazısındaki bir cümleye kafanı takmış, konuya asıl değinen uzun ve olumlu ikinci yazımı görmezlikten gelmişsin. Oysa savcı o ikinci yazıdan dava açkıştı.

Sözü uzatmaya gerek yok. Diyeceklerini Irak'ta örneğin Aziz Ahravi gibi kimselere söyle, cevabını al. Onlar Irak'ı İsrail'e, İran şahına, Amerika'ya tercih ettiler, bildiğim kadarıyla Ayrıllıklarını onlarla gidâr, giderebilirsin.

Vehimli yaklaşımlardan kimseye yarar gelmez. Yazıklar olsun. Bu derece peşin hükümlü, saçma sapan şeyler söyleyebilecek biri olduğunu bilmiyordum. Allah kolaylık versin... Ciddiye alınacak biri değilmişsin, ona üzuldüm sadece. "

T.A.

Toptaşı 17 Mart 1980

" Sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv,

Tarihsiz, imzasız, 6 Mart 1980 de Hacetepe postanesinden verildiği anlaşılan fakat size ait olduğu besbelli olan mektubu aldım. Bu mektup yazdıklarımın cevabı değildir.

1. Ben Kürdistan'ın sosyo-ekonomik ve politik yapısı ile ilgili önemli bir saptama üzerinde duruyorum. Kürdistan'ın Uluslararası bir sömürge olduğu Kürdistan'a ırkçı ve sömürgeci baskı uygulayan devletlerden birisi de Irak. Siz ise, Irak'ı "devrimci-demokratik", "anti-emperyalist ", "anti-feodal" bir ülke olarak değerlendiriyorsunuz. Burada elbette uzlaşmaz bir çelişki var. İşte eleştirdiğim konu bu.

Eleştiri karşısında tavrınız, küçümseyici horlayıcı olmamalıydı, sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. "İyi bir doktora görün" "ciddiye alınacak bir kişi değilmişsin, sadece ona acıdım" biçiminde, subjektif bir temel üzerinde kalmamalıydı. İleri sürülen önermeler bilimseldir. Bunların bilimsel bir terminoloji ile bilimsel kavramlarla karşılanması gerekir. Örneğin, "Kürdistan uluslararası sömürge değildir", Irak Kürtlere ırkçı ve sömürgeci bir baskı uygulamamaktadır" diyebilmeliydiniz. Bunları kanıtları ile ortaya koyabilmeliydiniz. Bu örneklerin bilimsel olmadığını gösterebilmeliydiniz.

Belirli bir toplumdaki siyasal düşünceler o düşüncelerin ürünü olan Anayasalar elbette önemlidir. Fakat onların uygulanışta, yani eylemin muhtevasının araştırılması çok daha önemlidir. 1970 Irak-Kürt antlaşması da önemli bir anlaşma idi. Kürt'lere, Kürdistan'a pek çok haklar getiriyordu. Anlaşmanın bütün hükümleri ile 4 yıl içerisinde hayata geçirilmesi de yine anlaşmanın amir hükümlerinden biriydi. Fakat bu anlaşmanın önemli hiç bir hükmü hayata geçmedi. Baas partisi anlaşmayı bile bile uygulamadı. Amir hükmü olmasına rağmen Kerkük'te nüfus sayımı yapılmadı. Fakat Arapları çoğunluk göstermek amacıyla oraya yerleştirmeye başladı. Bu anlaşmaya, Anayasaya bakarak Kürt'lerin önemli haklar aldığını söylemekle yetinmek doğru bir davranış değildir. Bu anlaşmanın Baas partisi tarafından neden uygulanmadığının araştırılması da önemli. Bu süreçteki ekonomik, toplumsal, politik ve askeri güç dengeleri de incelenmeli. Bunları "Vehimdir" diye nitelenmek "saçma-sapan" şeyler olarak nitelenmek, sadece bunları söyleyenin acizliğini bilimsel düşünce yönteminden ne kadar uzak olduğunu, bu konuda ileri sürebileceği bilimsel önermeleri olmadığını gösterir. Fakat vurgulamaya çalıştığım, noktalardan biriside şu: Sizin bu tartışmaya hiç bir zaman giremeyeceğiniz. İrkçı ve sömürgeci Baas sizin özgürlüğünüzü elinizden almış. Siz ve sizin gibiler, ancak ona "övgüler düzmek, hakkına " sahiptiniz. Bu bakımdan Kürt çocukları, MİG uçakları ile, napalm bombaları ile, zehirli gazlarla, kitleler halinde katledilirken susuyorsunuz. Bu jenosidi görmezden, duymazdan geliyorsunuz. Kürtler, kitleler halinde Kürdistan dağlarından Arap çöllerine sürgüne gönderilirken, Kürt köyleri yakılıp-yıkılırken, sürgün mekanizmaları ile aileler parçalanırken, elbette duymayacaksınız, görmezden geleceksiniz. Çünkü size "Baas ileridir, devrimcidir, anti-emperyalisttir, anti-sömürgecidir, anti-feodaldır" demek görevi verilmiştir.

1975 Mart aylarını hatırlayınız sayın Prf. Dr. Türkkaya Ataöv. Kürtler havadan MİG uçakları ile bombalanıyordu. Napalm bombaları, zehirli gazlar yağmur gibi akıtılıyordu. Ağır toplar, tanklar karadan Kürtleri kovalıyordu. Kürtler, çoluk-Çocuk, aç-susuz, kız-kızan, kadın-erkek, genç-yaşlı sınırlara kadar gelip, Türk hükümetinden iltica hakkı istedi. Kürdistan üzerinde ırkçı ve sömürgeci bir politika izleyen hükümet, bu hakkı vermedi. Sınırı geçmek zorunda olanları yakaladı. Baasçılara teslim etti. Ve Kürdistan yurtseverleri iki ırkçı ve sömürgeci hükümetin müşterek eylemleri ile sınırda teslim edildikleri yerde kurşuna dizildi.

Bütün bunları sen ve senin gibiler, elbette görmeyecektir. ırkçı ve sömürgeci hükümetlerin bu politikalarını övmektir. "Devrimcidir, demokratıdır" demektir. Buna rağmen Kürdistan da anti-sömürgeci, devrimci, demokratik bir ulusal hareket filizlense azgınca saldıracaksınız. "Devrimci, demokrat, Enternasyonalist" maskelerinizi takınarak "Böl-yönet politikası emperyalizmin politikasıdır" diye dövüneceksiniz. Çünkü İrkçı ve sömürgeci hükümetin amacı Kürdistan üzerindeki emperyalist bölüşüm mücadelesini (1915-1923) meşru göstermektir. Kürdistan'ı bölünmüşlük ve parçalanmışlık statüsünde tutmaktır.

Kürt ulusu üzerindeki böl-yönet politikasının sürmesini sürdürülmesini sağlamaktır. Bunlar sandığınız gibi "Vehim" değildir, sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. Olguların olgusal ilişkilerin zaman ve mekan boyutlarında izlemi ve gözlemi sonucu elde edilmiş bilgilerdir. Vehim kişinin, psikoçojik yapısı ile subjektif yapısı ile ilgilidir. Halbuki ben siyasal kavramlarla, bilinen kavramları ile, uluslararası sömürge: Kürdistan gibi nesnel bir konuyu tartışıyorum.

2. Sizi hiç ilgilendirmez ama, sağlığım çok çok iyi sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. Kafam aydınlık. Düşüncelerim berrak. Aksi halde, bunca ırkçı ve sömürgeci politikayı nasıl deşifre edebilirdik? Senin gibi "devrimcilik, demokratlık, enternasyonalizm" maskeleri altında, ırkçılığın ve sömürgeciliğin propagandasını, sözcülüğünü yapan Prof. ların maskelerini nasıl indirebilirdik? İrkçı ve sömürgeci devlet bütün ideolojik ve zorlayıcı baskı araçlarını bize karşı kullanıyor. Sindirmek için. Aynı ırkçı ve sömürgeci devlet, Kürt düşmanlığını daha etkin hale getirmek için, bütün olanaklarını sizin lehine seferber ediyor. Bunlara rağmen biz sizleri deşifre ediyoruz. Maskelerinizi yırtabiliyoruz. Bunlar ancak özgür bir kafanın faaliyetleridir.

Öte yandan Toptaşında yatanların her istedikleri zaman doktora görünmek gibi bir olanakları yoktur. Benim dışarıdayken de yoktu. Bunlar egemen çevrelere, ırkçı ve sömürgeci burjuvaziye, devletin gizli güçlerine yakın olan senin ve senin gibilerin imtiyazı olsa gerek.

3. Subjektif kanılarınızla değil, bilimin kavramları ile konuşunuz. Daha önce gönderdiğim mektubu, o mektuba verdiğimiz cevabı ve bu üçüncü mektubu, yani üçünü birden kısa bir not ile birlikte Demokrat gazetesine gönderiyorum.

Biz ileri sürülen önermelerin bilimsel olduğunu iddia ediyoruz. Her yerde her zaman savunabiliriz. Konuşabiliriz. yazabiliriz. Türk ırkçılığının ve sömürgeciliğinin en önemli kurumlarından biri olan mahkemelerinizde savunuyoruz. Başımız dik, anlımız açık, kendimizden emin, bilgimizden emin, gururla. Eğer bir parça bilimsel dürüstlüğünüz kaldıysa sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv, düşüncenizin ırkçı ve sömürgeci Baas ideolojisi tarafından çürütülmeyen bir tarafı kaldıysa, eleştirinin Demokrat gazetesinde yayınlanmasını sağlamaya çalışırsınız. Düşüncelerinizi mertçe, dürüstçe orada açıklarsınız. Kimin bilimsel çizgilerde olduğu, kimin ırkçılığın ve sömürgeciliğin: sözcülüğünü yaptığı daha iyi anlaşılır. Devrimci demokratik kamu önündeki bu tartışmayı ise ancak kendinden emin olanlar, bilgisinden emin olanlar yapar.

Korkakça davranmayınız, dürüst olunuz. Subjektif kavramları kendinize saklayınız. Bilimin nesnel kavramları ile konuşunuz sayın Prof. Dr. Türkkaya Ataöv. Demokrat gazetesinde gönderdiğim tarihsiz ve imzasız vede kime yazıldığı belli olmayan mektubunuz için "benim değil, böyle bir mektup yazmadım, imzam yok" diyerek dahada küçülmeyiniz.

17 Mart 1980

(imza)

İsmail Beşikçi

Toptaşı Cezaevi 2. Kıs.
hükümlü Üsküdar/İstanbul

ÍRLANDA BAKUR

Ew niwîsara ku me cih di wê hejmara xwe de daye ji alîyê komîta tewkarîya Îrlanda hatîye niwîsîn û daye kowara me. Em goman dikin ku ji niha û pêşde, di her hêjmarekî kovara me de wê li ser yek gelê bindest ê niwîsandin. Ku pewîste em dersan ji dora xwe bigrin. Eger em problemên dorê (li cîhan nizanibin û bê haybin, em nikarin tahlîla xwe jî li ser dorê bidin. Wek Îrlanda, welatê Bask, Ermeî, Korsîkî, zîmbabwê h. b. Çi ne evqas nav? Çima şerdikin? Çi dixwazin? Problema wan çî ye ?

Armanca me rohnkirina va rûdaw û problemane. Ku paş rohnkirin û nasînê em jîkaribin dersan bistînin û dersan bidin.

Problêma Îrlanda ne dînî ye. Wek komîtê gotîye Îrlanda bakur: Li ser Paus şer naîn...-Li Îrlanda şer ji bo azadîya gel dijî karbidestên Îngilîz tilîya wan a lewitî di nav jiyana gel bixwe de heye tê kirin. Wek ku karbidestên kolonyalîst, giş tevgêrên neteweyî yên li Kurdistan rûdanan bi şewekî hêsanî didin nasîn, di her firsetêde ew dibêşin ku ew tevgêr ne neteweyî ne, çî problêma Kurdan û wan nîne, Ew şerên eşîrî ne, yanji mezhebîne? Lê ma gelo ew qas şerê ku li Kurdistan bû wine û tîrê kirin eşîrî ne, yan mezhebî ne ? Em hêwî dikin ku xwendevanên Kovarê wê van nivîsaran baş bibînin û tehlîla xwe liser bidin.

ÍRLANDA BAKUR

(Gelekî ku ji salan de dijî mêtîngêhîyê şer dike)

Komîta Hevkarîya Îrlanda

Şerê li Bakurê Îrlanda ne şerekî dînîye (di navbera Katolîk û Protestanan de.) Katolîk û protestanên dardorê Belfast (Beyarê Îrlanda) bihevra dijîn. Li wir aştî û xweşî heye: Ti leşkerê Îngilîz li skakan nîne. Lê tu karî bêjê: Wek li Belçîka şerê ku heye wek şerê zmên têpropagadekirin bu gelên Flaman û Walonîyan dijî hev rakin, ew tist li Îrlanda weha bi şeweya "şerê dînî" tê bi karandin ku Katolîk û protestanan dijî hev, li Îrlanda Bakur rakin.

Leşkerê Îngilîz li wir çî dikê ?ûji ber çî ye, leşkerê Îrlandî yên komanî ta îro ne gihaye armanca xwe. Em hinekî li dîrokê binêrin û bibînin "Paykirin û Îdarekirin" ê dikê.

1. Ew şerê dîr û dirêj ku bi sedsalan li Bakur hatî kirin, di se di 1968 de tev çeqa xuya kir. Lê di çapa Awrupa de ew şer pir naye nivîsandin. Dema tê nivîsandin bi şewekî dih ji tînivîsandin. Li gor wan nivîsan ev şer di navbera Katolîk û Protestanan de tê kirin. Sebeba wê jî: giş nivîsar ji alîyê çapa alîgirê karbidestên Îngilîz tê dain. **PERÇE KIRINAN ÍRLANDA** : Dî dawîya çarxa 17 de giş Îrlanda ji alîyê Îngilîstan hate bindest kirin. (Kolonîkirin) Di vê domêde dijî vê rê wê tekoşîneke geleverî hat kirin. Lê Îngilîstan paş girtina axa Îrlanda hew xwest jî bigerê Rewşa aborî bi temamî bi aborîya Îngilîstan vê hat girêdan, û îdare kirin.

Paş ku giş karbîdestên mêtîngerên (Kolonyalîstên) Îngilîz hat kirin, li kêmanîya gelî pişka Katolîk bi çavekî pir ne baş hate temaşekirin. Pîranîya gelî pişka Protestananan jî bi çavekî baş hatin dîtin û ew pişk jîyanek xwestir ji katolîkan derbasî dikê. Karbîdestên digotin ku ewe pîranîya gelê li Bakur girêdayî melîkîtiyetê bikin.

Paş Şerê serxwebûnê dijî Îngilîstan (1919-1921) Îrlanda bû dû parçe Bakur dolemendiye xwe vê dimênê dibin destê Îngilîzde. Herçende, di vênawberê de hin parçên ji Îrlanda bûne serbixwe ji, 1922 de komarxwenên Îrlandî ne gihan armanca xwe ku welatê wan yekbuyî bimênê.

Katolîk li parçê Bakur dihatin êşandin û wêrewşê wehadom kir. Talî 1968 bi hezaran kes ket nav skakan (rîya) û dijî vê zordestîyê meşîn, li Îngilîz û polîsê Îrlanda xwest vê mitîngê bi zorê rawestênin. Ev roj jî di bê destpêka şere azadîyê, azadîxazên Îrlandî bangî leşker dikir û dxwazîn ku ev her dû liq dijî hev çek hilnekêşin. Lê bersiya wan bi gel perçîqandina wan hat xûya kirin. Edî leşkerê komariyên Îrlanda bû parêzê girintîrîn dijî şkenandina Katolîkan. Zordestîya kedxûran ji wî çaxî û wirda hê girantir bûye, ji sala 1970 ta 1975 bi hezaran kes bêyi ku mahkeme hatin ketin girtîgehê. Paş sala 1975 sedan kes ketin bin ezîyeta û paşre ketin girtîgehê.

REVŞA ABORÎ : Di sala 1961 de Îrlanda xwest bibê endamê yekîti aborîya Ewropa (EEG) Wî çaxî burjuwaziye xerîp di xwest ku li Îrlanda karxanan (Fabrîka) bi cih bike. Erzanîya karê karkeran, kêmanîya wergera hatinê, burjuwaziye dervê tema dikir. Bi wî awayî, kapîtala xerîp ket nêw Îrlanda û derî jêr webû. Di sala 1970 de behtir ji nivê hatina aborîya Îrlanda ket destê kapîtala xerîp de. Niha rewşa aborî ji aliyê EEG û Emerîqa tê îdare kirin li vi welatî bêtalî, şertên jîyanek nexweş û hatin ke pir kê mheye. Wek hatî gotin pazara Îrlanda di destê kapîtala xerîp deye.

NATO çî dike li wir ? Li Îrlanda Bakur ,pêş mawekî NATO tedrîba (tatbikata) xwe kir. Armanca vî tiştî tecrûbên zorbetîya xwe li ser gelekî wiha bîndest zêdetir bike. Pir tiştên nûh ji bo perçîqandinê hatin keşif kirin û hatin bi karanîn: Perçixandina rûhî (Psîkolojîk), fişekên plastîk, gaza fetisandinê û hin ev tiştên nûh ji giş Welatan girêdayî NATO re hatin şiyandin.

Îrlanda dîrokek pir dişwar burandîye. Dijî vê zorbetîya ku li ser gel dibê û qanûnên wan ,çent qanûnên pir xerap ku li nav gel tî bikaranîn. Bêyi ku mahkema bir yar bidê, polîs (yan ji leşker) karê li mala bigerê û kesan bixê girtîgehê. Polîs karê heft rojan meriv têkê qereqolêû pîrsê bi rêwe bibê. Ev tişt li Welatekî wek Belçîka ji 24 saatin li gor raporên Amnesty International ev kafê (wexte) weha dirêj ji bonî ku meriv sûcên xwe qebul bikê ye. Lî karbîdestên Îngilîz û arîkarên wan li Îrlanda dibêjin ku ev tişt bes ji bo rawestana terorîzmê tê kirin.

Paş vê infarmasyona bi şewekîgiştî hinekî em li rewşa komele û rewşa nûh binêrîn.

1. Sazbûna ÎRA muweqqet (Leşkerê Komariya Îrlanda)
2. Têkoşîna girtîyên rêzanî (Polîtîk)
3. Têkoşîna jinan
4. ÎRSP-ÎNLA (Partiya sosyalîst ya komariya Îrlanda û leşkerê azadîxwazên Îrlanda netewîya)

5. Dawî çî di bê ?

1. SAZBÛNA ÎRA Muweqqet: Gelê ku li beşê Katolîkan di man di 1969 de pewîst kir ku reyê çek û parêziya xwe bikê .Pêş wî katî ji di salên 1950 de dengê ÎRA em karin bêjin hew derket çegên xwe firotîbûn ji ku ber dixwestin rojnamekî der bînin. Şerê wan betir bû teorî. Armanca wan komarekî yekbûyî bû .Lê ev taktîka wan gel tatmîn nekir. Li pir cihan katê qala ÎRA di bû gel gotinaxwe digot: Ez pir xurt diçûm. Li Bakur leşkerê komarî di ve^nawberêde saz dibêû armanca wan parastina gelê Katolîk dijî melikîyetê ye. Nawbera hêzên din li Bakur ku bingehê şer danîn bi hêzên din Komarîre bes şerê teorîk û abarî dikin li hev nayan. Di 1969 de heyva kanûnê de nawbera ÎRA muweqqet û ÎRA resmî (Official) nexweş dibê. Berekî giringê gel alîyê ÎRA resmî girt. Li Bakur jî piraniya gel alîyê ÎRA muweqqet girt. Li ba sinfên jî nawanîyê gel ÎRA muweqqet, nivanîyên din jî ÎRA resmî girt, û dijî hev zebat kirin.

Edî ÎRA muvaqqet rêzanîya xwe (Politika xwe) derxist holê û rêça dijî emperyalîzmê bikaranî. Şerê wê jîşerê çekdarîye, ji bo azadî wekhevî û serxwebûna Îrlanda.

2. Têkoşîna girtîyên rêzanî (Polîtîk) Dû hezar girtîyên rêzanî li Îrlanda hene. Ev kes giş dijî kedxurîya İngilîzan rabûne. Ev girtî ,li girtîgehên Bakur, jêrê Îrlanda û herwaha İngilîstanin. Di her odokî (Odê pir lewitîne) de nêzîkî 400 kesi di mêne. û her yek betanîyek heye. Ev girtî têkoşîna xwe dijî kirinên (zorbetîya rejîma İngilîz) karbidestên İngilîz dikin. Çawa ? -Ew cilê gitîgehê li xwe nakin û bes betanîye li ser milê wane. Ev odên xwe qed paqîş nakin li ser pîsiya xwe dirûnin-dirabin, ji ber vê yekê carna bi zorê ji alîyê leşkerê İngilîz bi firçê hêsinî tên şûştin. Bi dinya derwere danû standinê nakin. (Heyvê niv seet.) Hin kes bi heywan di odek bicûk de dirûnin û dernakewin. Ew bi tinê rûtinin ...Lê ew ne tenê ne

Alîkarîya gelî ku carnan bi hezaran der dikewin skakan û rêjimê ji bo wan girtîyan Protesto dikin. (Çi mixabine ku di çapê de xûya nake, qedaxa Karbidestên İngilîz) Karbidestên İngilîz dixwazin vê têkoşînê besbikin lê herwaha ew kesê ku wan xwest bê pirs têxin girtîgehê.

3. Têkoşîna Jinan li Îrlanda: Li Îrlanda Bakur hê ti çaxî têkoşînek baş ya jinan ne hatîye kirin. Weka ku jin li Îrlanda tên perçiqandin, li tu Welatên Ewropa nayên perçiqandin. Kêmanîya mafên jinan her weha di nav malê de jî heye pir jin hene ku bi zorê dixin kar ji ber ku ,pir kêmanî diraw têt dain. Karê ne xweş, tim ji jinan re ye. Kêmanî tede zilamek her her heftî 285 f. distînin, lê jin 195 f. Ew rewş li Bakur piçek baştîre. Di komara Îrlanda de giraniya dêrê (kilisê) pir mezine her pirtukek ku başbê ji bo infarmasyonê mezinkin zarokan anji rwestana bûna zaroka qedaxeye. Paş sala 1975 pir

komên jina saz bûn. Ji bo wekhevîyê, şerê xwe dikin. Lê ev şerê wan ne pir bi hêze.

4. SAZBONA IRSP :Partîya sinn fein, bi rêzanîya xwe ya reformîst bû hêzeke ne pirr mezin. Xebata xwe ya ji bo komara Îrlanda ne rawestand û roj dûh rojan behtir bi partîya Îrlanda a komûnîstre karkir. Lê endamên wê aktîf tîn girtin û dikewin girtîgehan. Ev partî di 1947 de ji hev di feşqilê û pirranîya endamên wê IRSP saz dikin. IRSP :Partîya sosyalîsten komariya Îrlanda, navbera vê partîyê û IRA resmî ne xweş dibe. Di alîyên dîn de ji partîya sinn fein navê xwe dighorê û dike "Partîya sinn fein ya karkeran" Têkoşîna IRSP, ji bo komarek serbixwe û sosyalîsta Îrlanda. Ji her vê yekê ev partî ji bo hedefê zordestîya karbidestên Îngilîz.

5. DAWÎ çî dibe ? Rêzana (Polîtîka) Îngilîz li Îrlanda ne tiştek weha hêsanîye. Ser alîkarîna fabrîkên (karxanên) xerîp li Îrlanda bi şewekî piran, bê karîtî pir xesarê li dewleta Îngilîz dike. Lê dîsa karbidestên Îngilîz ji Îrlanda na gerihin ji ber kû :Abera Îrlanda bi temamî bi ya Îngilîztan û kapîtala multînational we hatiye girêdan. Îngilîztan ev dewlet wek dîvekî bi xweve bi zorê girêda ye. Îngilîz li kotî bi dilê xwe ji wir dernaçe. Lê têkoşîna gel ya dijî kedxurî û zorbetîyâ dewleta Îngilîz eger bi ser kevê û şerê xwe dijî kapîtala derve qewîn bike wî çaxî Îngilîz bi hezê wê der çê ji wî Welatî. Serketîne netewî ya gelê Îrlanda, wê Îngilîz ji axa xwe derxê.

Kapîtala xerîb, ta niha li Îrlanda bi milyonan F.xistin kasên xwe. Lê ev kedxurî ta kengê wê dewam bikê ? Herweha ev zorbetîya karbidestên Îngilîz, ta kengê karin gotina xwe li ser wî welatî bêjin? Iro gelê Îrlanda têkoşîna xwe yî netewî dike. Ev têkoşîn na rawestê ta kû ew xwe bi xwe îdare bike. Tâ kû gotina wî li ser welatê wî bibhûrê. Ta kû ew rîya xwe di alîyê rêzanî û aborî de çê bike.

Ew kesên hê behtir bîxwazê
Înfarmasyonê wergiri, karîn
ji wîr bi pirsin.

Wg. Îerland
Vesalius str. 4 3000 Leuven

Çanda Kurdî :

ROJA HELBESTAN LI STOCKHOLM

Di roja 1.6.1980 de li serbajarê Swêd Stockholm "Roja helbestan" Ji aliyê "Merkeza nivîskarên Swed" hat pêkanîn Di vê şevêde nivîskarê Kurd Mehmet Emin Bozarslan kû ew jî endamê vê komelê ye, bi kurdî helbestek xwe kû li ser 77 şoreşgerên Kurd li Kurdistanê rojhilat ji aliyê rejîma Xumeynî hatîbûn îdamkîmin. xwend. Li Swed cara yekemîne ku helbestek bi zmanê Kurdî rodyo yê Swêd de li her derê swêd tê belavkirin.

Em vê helbestê di kovara xwe de belavdikin, daxwaz dikin nivîskarê Kurd Mehmet Emin Bozarslan vê xebatê xwe ya hêja berdewam bike.

T ê k o ş e r

LI SER ŞEHÎDÊN KURDISTANA ROJHILAT

Mehmet Emin Bozarslan

Ji dûr, ji pîrr dûr
Ji Kurdistanê Rojhilat
Ji serdeşt û Saqız
Ji Baveh û Kermanshah
Û ji Mehabad
Ji Mehabada Qazî Mihemed
tê dengê gulên
tê gumîna topan
tê xijîna tanqan
û gurîna firokan

Leşkerê Ecem
û milîsên Xumeynî,
Xumeynîyê dilreş
Xumeynîyê rikdar
Xumeynîyê mejîgenî,
tabûr bi tabûr
dikîşin ser Kurdistanê rengîn.
Wek eskerên Kemal
Wek rehkarên Erebb
Wek leşkerê Hîtler
Û hovîtî
dikujin zarûk û jin,
dipelçiqîn gul û kulîlk
û binefş û sosin

Li meydanan
li meydanên bajarên Kurdistan
Dîroka Kurd û Kurdistan
dîsa dixemilê
û dikemilê
bi kuştina egîten Kurdistan
bi şehîtkirina pêşmergeyên qehreman, wek mertalê Rîstem.
Faşîstên Ecem
Dilbijokên xwînê,

sîngên xortên Kurdistan
jibo tîfîngên xwe
dikin amanc
dikin nîşan

Heftê û heft dilêr
heftê û heft mîrxas
heftê û heft xerzên fîdan
rawestane li meydan
wek çiyayê Sîpan.
Sîngên wan şidîyayî
bawerîya wan temam.
Mêr in, şêr in
gurçîkhesin in hemî,
natîrsin ji mirinê
mirin ditirse ji wan.
Bi sîngên xwe yê vekirî
bi serên xwe yê bilind
mîna çiyayê Sîpan
meydan dixwînin tev
jibo mîrkujên Iran
û jibo wê mirina hevalbendê wan.

Xurt in wek dîwar
zexm in mîna zinar
namûskarî bawerdar in hemî
stûyên xwe xwar nakin,
ser natewînin
li himber dijminê har.
Li hember dijminê bêbext
sîngên xwe yê tîr bawerî
Şidandine
Dibêjin bi dengê bilind:
Em natîrsin ji we
û ji wê mirina hevalbendê we.
Paşê dinêrin li hev
bi awirên tûj

û diqîrin bi tevayî:
 "Bimre koledarî
 Bimre mêrkujî
 Bimre xwînmişî
 Bimre zordestî
 Bijî azadî
 j'Kurda ra azadî"

Dîsa li hevdu dinêrin
 yekdîl û yekmîl
 deng bi hev dixin
 yekdîl û yekdong
 dibêjin, diqîrin :
 "Bijî Kurd û Kurdistan
 Bijî Kurd û Kurdistan
 Bijî Kurd û Kurdistan."

Li hember wan
 çok dane erdê
 heftê û heft faşîstên Îran
 heftê û heft mêrkujên Ecem
 heftê û heft dilbijdkên xwînê
 heftê û heft dijminên insan.
 Serên wan berjêr
 stûyên wan xwar
 rûyên wan kirêt
 mejîyên wan genî
 wek mejîyê Xumeynî.
 Tirsonek, newêrek
 tev bêbext
 tev kîndar
 mîna gur, mîna mar
 Ew heftê û heft mêrkuj
 destên xwe yên gunehkar
 dibin ser tetîkên tîfîngan
 û dilivînin
 talîyên xwe yên sîtemkar.
 Gurîna tê ji lûlan
 ji lûlên tîfîngên wan.
 Lê xortên Kurdan
 fersend nadin dengê lûlan
 difetîsînin dengê wan
 bi qîrîna xwe.
 Dengê wan dide ser dengê lûlan
 Digurîna dîsa wek ewran:
 "Bijî Kurd û Kurdistan."

Heftê û heft dil
 heftê û heft dilên ciwan
 heftê û heft dilên qehreman
 radiwestin.
 û heftê û heft can
 heftê û heft canên ciwan
 dikevin ser axa pîroz
 ser axa Kurdistan.
 Li ser her yekê ji wan
 xêzeke sor peyda dibe
 ji xwînê.
 Hêdî hêdî
 melûl melûl
 dadikeve ew xwîn,
 dirêj dibe
 ta digîje axê,
 şil dike axa pîroz
 axa welêt
 axa Kurdistan.

Deng dibare
 Bêdeng dimîne meydan
 gavêk, dû gav, sê gav.
 Lê dom nake bêdengî,
 dengê heftê û heft şehîdan
 dengan dide hawîrdor
 dengan dide zîmar û latan,
 dar û beran
 dengan dide çiyayên Kurdistan
 û ji nişka ve, bilind dibe ew dengan
 Her çiya
 her dar û zîmar
 her şkeft û şêr
 diqîre, dibêje:
 "Bijî Kurd û Kurdistan
 Bijî Kurd û Kurdistan
 bijî Kurd û Kurdistan."

Ev dengan
 şaş dike mêrkujên Îran
 Kena wan
 dicemide li ser lûvên wan.
 Ditirsîn
 li hev dinêrin, bi çavên vala
 û ji hev dipîrsîn:
 "Ji ku tê ev deng ?
 Kîne diqêrin weha ?"

Radibin paşê
 dil bi tirs
 serberjêr, devcemidî
 direvin
 bi gavên sist.newêrek
 diçin ji meydana.

Lê dengana dide dû wan
 Dengana darû beran
 dengana zinar û latan
 dengana çiyayên Kurdistan
 ber nade pey wan
 her dide dû wan.
 Ew dengana xurt
 ew dengana sawdar
 kun dike guhêt wan
 dikeve mejîyên wan
 û tirs dike dilên wan.
 Ber nade pey wan
 her dide dû wan
 dengana
 dengana çiyayên Kurdistan
 dengana çiyayên Kurdistan
 dengana çiyayên Kurdistan
 "Bijî Kurd û Kurdistan
 bijî Kurd û Kurdistan
 Bijî Kurd û Kurdistan."

Tarîxa nivîsana helbestê 29 Tebax 1979

ÇANDA KURDÎ:

ÇIROK

X W Î N Î

Hînkar T O R Î

Sê zilam di reşîya şevê de bi alîyê tera sarîncê ve çun. Dido ji wa bi çek bûn. Çekê wan di destê wanda bû, di pey hev-dû di meşîn. Dema go hatin ber hewşa Şero, belabûn. Yek ji wan xwe da ber hêtê hewsê. Berê çekê xwe da deriyê xênî, her dû wên mayî li biwara deriyê xênî de meşîn. Yê li pêş, derî şanî li yê paş kir, bi tilîha xwe qewzada xwe gihand derî, yê li paş çend cara li derî da bi kulma xwe, paşre bakirî yê:

- Şero waaa Şero.

Şero û malîyê wî ji êwarî razabûn. Hemî di mezelekê de bun. Ew jina xwe di livînekê, her sê kûrê wî ji livînekê de bun. Ew berî dê û bavê xwe razabûn di enîşka mezê de.

Ser dengê derî pêşî jina Şero şiyarbû İngişkik li Şero xist ji bo kû şiyar bî. Pêşîdi cihê xwe de hilçênî Şero. Pêşra Şiyar bû. Pevre gûhdarî derve kirin;

- Ew kîye, got Şero nav livîna.

- Ezim, Fexro. Mati mirîyî.

Şero dengê Fexro naskir. Bi lez rabû, li derî meyzand bi tirs çû derî jêra wekir. Destê xwe bir ser singê xwe û xwel ber Fexro tewand.

- Tû li ser serê mi û bavê mi hatî. Fexro.

Di pay Şero da jina wî jî ji nav liwînê rabû. Ew ji bi tirs derî meyzand. Rahîştê pista xwe û ji ber derî xwe da alîkê Pîştê xwe girêda berî go lambê pexi. Di vê dawîyê de, kurê wa yê mezin şiyarbû. Ser zembelîşê xwe rûniştî bû û kabokê xwe kişandibu bin zenîya xwe. Ew ji Fexro nasdikir. Xerabîyê go kirî bihistibî. Zanî go ji bona xerabîkê hatîye mala wan.

- Erê hilo were go Fexro.

Bi barstîka kirasê Şero girt, wî di pey xwe de kişand. Herdû pişkê kirasê wî di cihê hilbun, Barstîka wî vebû. Tazîya wî derkete holê, barstîka Şero ji destê wî felitî lê vegerîya Fexro. Destê xwe dîsa awête barstîkê, ji bêdêla barstîkê mûwê singa wî gihîşt ber destê wî. Bi mûwê singa wî girt vêca. Bi êşa rihê xwe xwe spartê heta enîşka xênî di peyda çû.

- Niha bêje, ma ti zanî ko gu ez kîme got Fexro. Pist go herdû milê Şero girt û piştê wî hetta go jî hat li dîwêr xist.

- Erê tû Fexro Axa yî.

Di vê holê de li zlamê Fexro meyzand Şero di bin cevde. Weke ribanekî çend gav ji wan wê da sekinî bû, devê tifinga xwe zîvirandî li ser Şero. Di payda yê li piştê hêt di cîra bi qest kûkî tirs kete dilê Şero, di cihê xwe de cemidî. Zanî bu go wî nakujin. Lê wê wîna li ber jina wî pîs bikirîyana.

- Mi ji nawê xwe ji te nepirsî, mi go ma tu mi nasdikî bê ez kîme, mi ev ji te pirsî.

- Erê ez vê ji zanim bê ti çî dibêjî.

- Ha wilo, niha bêje; win bi kî şewirîn berî go herin dizîya gayê Behwarî ya, Win bi xesar çawa va tişda dikîn.

- Mi dizîya keskî ne kirîye. Ti rast dibêjî. Lê yê go gotî drawa dikî, ti zanî go bêbextîye li mi dikin.

- Xwe wilo xêşo maşo neke. Ya rastî bêje min. Ne hêle go ez diranê te ji cih hilkim. Ma ez ewim go bi ya xelkê bikim.

-Fidî çavê te.Te divê mi niha bi kuje.Lê bi Tirba bavê te mi dizîya keskî ne kirîye.

-Kuro sayîbav,dûvdirêj neke.

-Tiştê nekirî ezê çawa bêjim.Go mi bikirana minê pêşî bi gotana. Lê mi tiştê ne kirîye.Ez vê zanim vê di bêjim.Ya talî tu zanî.

-Tu ya talî dixwazî.Nexwe wêjî bibîne.

xwe da paş ,sêçar kulm di pey hevde li zênîya wî xist.Bi kulma ra se rî wî sê çar cara li hêt ket.Her car li bi qahr li Fexro meyzand Şero.Diranê xwe lê zîqand.

- Hayf hayf go we heta îro em nas nekirîne.Ne em xwînîyê wene Me xwe li wir li we girtîye.Me heta îro bê we me çî kirîye go em îro bê we tiştina bikin. Tu di rabî li ser gotina xelkê vê tedayî yê li mi dikî.

-Nexwa ez derewa dikim,nexwa dijê Behwarîya ne wînim.

Kuro bese.Bes wa derewa bike go hinedî bena xem ne fikir Lê ma li bu wara mi jî.

-Haşa ji te , lê bi şeref go ez zanibûm wê mirina mi bi, minê dîsa rastî bi gota.Lê dizê we ne ezim. û ne kes ji meye,tiştê go ez zanim,bêbextî û dijminîye.Ciwamêra îro xurtin.Her tist ji wa tê.Meyzandin go destê wa hew digihî me,go xerabîke^ bi me bikin,meyzandin go em li wêdê^parîk nan dixwîn çawê wa lê bar nebû Hey me ji gunt derxistin.Diwên go me jiwir ji derxin,wana dixwazin.Naxwe kesî ji me gayê wa ne dijîye.

Şero serê xwe li rexê gund ve zivirand.Rayê her dû ceynikê wî stûr bûn,ji qehra xuwîna serê wî li mêjî yê wî de civî. Her dû kulmê xwe di ber xwe de şidant.Lê tiştê ji nehat.

Ser muxtarîyê li gund pefçubun,di pefçunê de kals ketibun Pefçuna talî de heta nîve rîya bajêr bi dar û kevira dabuna pay wa.Di sê cara li hev civîn û êrişî gund kiribun.Lê di her cara de wa kals kiribun.Darî çavê wa firaxê wa talan kiribun,û di peyde xênîyê wa xerakiribun.Heta derengîya şevê li dora gund mabun.Pişra ji neçarî tevlu malîyê xwe hatibun bajêr û xwe li axê girtibun.Di pay wa da zadê wan dabun hev, rezû verzê wa kurifandibûn.

-Kuro lavo ne mi go darawa neke.Ya rastî bêje mi,Vîkasi div dirêj neke.

- Bi sund haya me ji gaê va nîne.Ji roja go em ji gund derketin hê me riwê xwe ne daye gund.Ne ji me nayê,ji me behta emê herêna dizîya wa.Go ji me behta menê hayfa xwe ji wa bîstandana Lê ji me nayê,civamêra hê ji me xurttirin.Me ti na bîni li vir ji wî karina me.

-Bê çika xwe reben dikî.Yê go we nas ne kî, wê bê raste.Ne ne viloye.Hun çîqa xwe jê bêrî bikin na kevî serê ma.Di vêde hun in ne keskî dîne,lê niha emê ji te vegerîyan.Emê wêna pişra biştegilin.Lê lavo ma evder bê xwedîye.Hun çawa bi xwe ser wa tişda dikin.Hun nabên rojgê wê derkevî hole û wê ji me ê pîrskirin.Nexa ve go emê dizîkê kin û wê ji mera mîni.Lê ti dibîni go ne wiloye û ji w era na mîni.Mi we cirimand Hunê pênc hezara dîne mi.Ev cirma weye.Pişra hun ê xusara wa din.De ji îro pêde hun va tişta qeç bikin.

-Cirma te ser serê mi û bavê mi.Lê ya rastî ev ne cirme.

-Ma çîye lawo,dika wê bêje.Ez ji te ne di tîrsim,ne fihêt dikim.Heqê we cirmkirine .Mi ji we cirm kir.Go tişkî dî bana minê ev bi kirya.

- Ez dibêm ti neheqîyê li me dikî.

- Nexwe wilo ez neheqîyê li we dikim. Dika neheqîyê bibîne veca .xwe da alîkî, li zilamê xwe meyzand. Bi til ya xwe Şero şanî da. Zilam di cêhda tifinga xwe danî ser Şero. Şero berî wî xwe avête pay Ezîz. Ber çu li dîwarê xênî ket. Di pêra dengê tifingê li tarika sarincê balabu. Pêşî cîranê Şero şiyarbun. Pişra xelkê taxê ji nav livîna guhdarî derve kirin. Pişra lihêfa xwe kişandine serê xwe. Kurê Şero ê mezin ji ser cêhe xwe rabu. bi baz çu ber derî. Kir go derkevî derve. Dîya wî di pişt dêrî de sekinî. Bi dest kê bi milê kurê xwe girt. Her dû kelugirî bun. Bi tirs guhdarî derve kirin.

- Ne mi tiştê ne got, go Şero dipay Ezîz de, ya mi gazînik bu. Piştî te wilo xwest ezê bê çî. Em li ber wene. Kîja rojê em ji gotinê we derketîne.

- Berî go tirs ne giha te, te wilo ne di got kurê seyê xwe. Te behsa neheqîya fikir. Ka dîsa bêje. Kî neheqîyê li we diki.

- Ne mi got ya mi gazîndik bu. Piştî go destê we li ser me bî, kîl kari neheqîyê li me biki.

- Ha wilo weke mêra bipeyîve. Niha here penç hezara bînc. Ev cirma we hemikaye. Te divê ji yê dî nastînim.

- Xwezî hebana. Lê bi tirba bavê te otmanî bi mira nîne. Em abora xwe bi qaçaxîyê dikin. Lê ev çent mihe go rê hatîye girtin. Em hemî rûnîştîne. Tişt kî me hebana menê bi firotana. Her tiştê me li gund ma. Erdke hişk ezmanke bilind. Ez feqîrê xwedê çî bikim Ezê veqa pera ji ku ênim.

- Ez Wîkasî nizanim. We pêşî bi fikirîna. Piştî go we kir hunê weke mêra cirma xwe ji din. Wegor têde nîne. Hun wêna qeç zanibîn. Lê bila qencî dîza ji mi bi, ezê dû roja xwe li ve girim Roja sisîya berî nîro ez ji we dixwazim. Go hema piştî nîro ket bextêmi ne ji were.

Li zilame xwe vegera: Da em herin zarono got û meşî .Şero qederkê pay va da meyzand. Pişra serê wî di berde kete hindiro, çu ser livîna xwe runişt.

Jîna wî pay de derî girt û çingal li berda. Ew jî çu li ser livîna xwe runişt; Hêstirê çavêxwe bi zendika kirasê xwe paqîşkir.

- Heyla şapa mezin li malê keto, got jina Şero. Ma keskî dî nema ji xeynî me di vî bajarîde. Bela girê xwe li hinedî bidana Ma lê mayê go xelxê bi cirimîni. Ti dibê exa ewe.

- Dika were bêje, got Şero di ber xwedê, Ji ber go kurê emê axêye ew jî xwe tiştêkî hesap dikî. Wî ew ji tadeyîka xwe li me dikî. Ma tid bê ew li ber gayê xelkê ketîye. Li pay çend kuruşê xweye. Lê ma xwedê.

- Ez qurbana xwedê. Ma kevir li me barî. Qey em ji rojê nabê Oxweg.

- Ne neya Wîya. Ma em bi wî livirin. Em bû Ferzen axa livirin. Ezê siba herim cem. Meyzê bê ew wê çî bêjî.

Heta derengîya şevê serê wa di ber wade ser livînê xwe runiştin. Ne go tiştik netehte bîra wa go bêjne hevdu. Lê gotin tiştêkî safî nedikir. Ya baş ewbu go bibi sibeh û herne cem Ferzan axa. Her tişt wê bi wîna safî bibana. Ya ew ma go razin.

Ferzen Axa, îro jî weke rojîdî dereng şiyarbu. Civata wî heta derengîya şevê dom kiribu. Di vê holêde der ji civatê qerîyabu. Buh-rîbu mezela dî û çend qedeh ereq vexwaribu. Ji serxweşîya çvarî çavê wî werimîbu. Berî go rabî çavê xwe firkand.

Çendê ser livîna xwe gêrkirî ma. Pişra rabu. Çu deryê mezela xwe vekir. xeynî xulam Ehmedo kesik li eywanê nebu. Kofxweş bu go ji niha ve keskî li benda xwe nedît. Buhurî mezela runiştinê. Ehmedo pêşî qehwa wî, di payde taştîya wî anî.

- Çi heye çi nîne Ehmedo ji sibehîve, got piştî taştîyê.

- Saxîya te wê çi bibê. Şero û çend xwedîyê wî ji sibehî ve li devê derîne. Bê çi hewala wan heye.

- Wê çi hewala wan hebi. Qey dîsa rahiştine hevdu. Ka banke wa.

Ehmedo rahişte firaxê vela û derket. Di payda Şero û çend xwedîyê xwe ketne hindiru. Li pişta derî şipîya sekinîn. Roj xweşî dan axê.

- Bibuhrin runun şipîya nemînin.

- Xwedê Kematîya te şanî me nedî, got Şero berî runun.

- Xêre Şero.

- Xêre. Ewe go em bi druvê xwe te reht dikin. Em çika dibên go neyên, lê nabî. Em neçar di mînin. Nexwe me kengî te reht dikir.

- Ji xwe winê ên. Ma hunê herne ku derê, di cihê we evdere.

- Em ji wilo zanîn. Ji bavû kala cihê me evdere. Piştî îro jî wê evder bi. Lê Fxro Axa bi vî çavî li me nameyzênî. Şevêdî, bi derengîya şevê ew û çend zilamê wî hatin. Bi saloqa ganin ji gundê me hatine dizî. Dîbê hîlo bîlo wê dizîyê bele sebeb û bele heq dirabi me cirimêni. Penç hezara di me dixwazi. Dû roj muhlet deme. Go em nebin wê dîsa ê. Wêca tu zanî, ti çawa di bejî emê bi ya te kîn.

- Te go kî Fexroyê me. Çawa tê. Ma kesik nebu go bişênî pay te.

- Ez ji ku zanim. Ev hat, dû zilamê bi çek jî pêra bu. Va pismamê mi ji li virin. Çi sondê go ti bi xwazî, emê kin.

- Niha der ji sondê bi gere. Wextê sunda ji heye. Lê çima hunin û ne hinedî. Ne hun bi tinêne yê ji gunda hatî. Çima ji wana nayê pirsîn.

- Ma ez ji ku zanim.

- Nexwe ez vena bêjim. Go tiştik nebana ne gundîyê we tavêtine ser ve, ne Fexro we di cirimînand. Ma ne wili ye.

- Ez di bêm kî kariye kîye. Kay karine me bi tenê.

- Meyze Şero: Ev ne karîbuna. Go ti li wê meyzênî, em dest li ser destê xwe nabînin. Lê ne wilo ye. Weke go ez dibêjime.

- Haşa. Ma heddê mine. Ez şikra gundîyê xwe dikim. Li kusura mi ne meyzêne. Mi xeletîk kir. Gotina mi ne ev bu.

- Ezê pirsim. Bê pirsîn tiştê nabê. Go hun tenê bana xem ne-dikir. Eşîrik tê devê deryê me. Her kes go tiştik dibêjî. Ji wana kî bi heq, kî bê heq emê Çawa tê derxin. Ne diwê pirsî xwe bikin. Em bankin cawamêrna em gohdarî li wa bikin. Go ev ji nebu, kevneşopîyê me hene. Diwê go em wana bînin cih. Fexro jî wilo kiriye. Wî pirsyara gohdarî kiriye. Pişra hun cirimandîne. Diwê go hun cirma xwe bidin.

- Ne di kevneşopîyê me de sund jî hene. Me bidne sundê.

- Sund jî heqqe. Xwedîyê ga go biwê emê ve bidne sundê.

- Ne ew dijminê mene. Em sund ji buxun qebul nakin. Pêşî xwedê, pişra em li we di meyzênin. Go hun jî me parizênin, diwê go em ji vir bar bikin. Qey Qedera xwedê wiloye.

- Ez di bê ji xeynê wê xeberê hun tişt kî dî nizanin. Hema go ta yî dighê we, hun behsa barkirinê dikin. Bavo herin. Oxira we ya xere bî. Welat li ber we vekirîye. Hun kuderê bi xwazin herne wêdê. Gelo cihê go hun hernê bê xwedî ye. Hune rabin ser bixwe tistna kin û kesik tiştê ji we nepirsi. Ew li kuye. Li kû heye. Weke go mi got. Niha rabin herin. Ezê pirsna bikim, pişra bankime we.

- Ma Fexro Axa wê ew çî bêjî.
- Ne mi go herin.
- Malî awa, xwedê zarogê te bêhlî.
- De oxirbî ji were.

Şero û xwedîyê xwe rabun, xwe li ber axê tawandin û berapaş derketin. Di pay wada qulfek dî ketne mezela axê...

DEMOKRATİK ÖRGÜTLERDEN HABERLER:

İsviçre yazarlar cemiyetinin bilim adamı, Sosyoloğ İsmail BEŞİKÇİ'nin sömürgeci Türk hükümeti tarafından hapishaneye koyulmasını protesto eden mektubu (1)

MOUSSE BOUL ANGER

İsviçre yazarlar Cemiyeti Başkanı
Kirchgasse 25, 8001 Zurich

Ekselans

Fahri KORUTÜRK
Cumhurbaşkanı

26.1.1980

ANKARA -TÜRKİYE

Yazar İsmail Beşikçi'nin hapishaneye koyulmasını duyunca fazlasıyla üzüldük. Onun Kürt halkı için yazdıkları ve davranışları, herhalde hükümetinize ters düşmektedir. Fakat biz fikir özgürlüğüne baskı yapılmasına ilgisiz kalamayız. İsmail BEŞİKÇİ ye iki buçuk yıl ceza vermeniz insan haklarına ters düşüyor. Ülkenizin çıkarlarını (adını) zedeliyorsunuz. Bize göre değerli bir Kültür uzmanının ağzını kapatmanız sizin için çok olumsuz bir tepki yaratır. Daha öncede Nazım Hikmet'in eserinden çıkarılmış bir balenin yasaklanmasını duyduğumuz zaman hem hayrete düşmüş, hem de üzülmüştük.

En kısa zamanda tüm gücünüzü kullanarak İsmail BEŞİKÇİ'nin hapishaneden çıkarılmasını sağlamanızı diliyoruz.

Bu çağrımızı olumlu bulacağınızı ümit eder teşekkürlerimizi bildiririz.

Saygılarımızla.

MOUSSE BOULANGER

İsviçreli Yazarlar Cemiyeti Bşk.
(imza)

(1) İsmail BEŞİKÇİ'nin ayrıca iki adet mektubu dergimizin önceki sayfalarında yer almıştır.

İhsan Sabri Çağlayangil
Türkiye Cumhurbaşkanlığı Makamına
Çankaya /Ankara/TÜRKİYE

Oslo 6.6.1980

Düşünce özgürlüğünü engellemek bizce ileriye doğru gitmeye engel olmaktadır. Norveç'li Yazarlar Cemiyeti, İsmail BEŞİKÇİ'nin hapis edilmesini protesto eder.

Düşünce özgürlüğünün engellendiği ni ve üzümlere duyuyoruz ki, Kürtçe dili edebiyatı ve kültürü tüm Türkiye Kürdistan'ında yasaktırlar. Aynı zamanda Türk yazarlar susturulmaya çalışılıyor, yasaklanıyor, yayınına ise sansür uygulanıyor. v, s, Dileğimiz yetkilerinize dayanarak İsmail BEŞİKÇİ'nin derhal bırakılmasına çalışılmasını istiyoruz.

Saygılarımızla..

Camilla Carlson
NORVEÇ'li Yazarlar Cemiyeti Bşk.
(İmza)

KOMELA NETEVİYA KARKERÊN

URUGUAY :

Di 13 û 14 ê Hezîranê 1980 dû rojên internasyonal a grêwa birçîbunê îlan kirin. Ev grêw dijî zordestîya leşkerîya hikumeta Faşîst li Uruguay û ji bo girtîyên rêzan (Polîtîk) di girtîgehênde bûye. Ev grêw di dû sendîkan de çê bû (Sendîka C.S.C. û F.G.T.B)

Pirr komele û partî alîkarina vê grêwe kir. Me ji alîkarina wan kir û ji wan re nameke piştgirtinê şiyand. Em vê name di kovarê de belav dikin.

Têkoşer

Ji bo kesên di grêwa birçîbuna internasyonal de ji bo gelê Uruguay.

Gelê Kurd îro û doh jî di bin zordestîya Fîzîkî Aborî û çandî ji alîyê çar hikumeten, (Îran, Türkî, Iraq û Surî) deye. Ji îro ber vê yekê gelê Kurd bi awakî pirr kur nalin. û têkoşîna xurt ya gelê Uruguay herwaha giş gelên bîndest tê dig hijê.

Di em kopye telegrafên ku me ji bo :

1. Konsolosê Uruguay

Avenue Louise, 437 1050 Bruxelles

2. ONU Komisyone mafên insanê palîs des Natîons

ch. 1211 Geneve IO

Swîçre

şandîye, ji were jî dîşênin.

"Yekîtiya Karkerê xwendekarên Kurd li Belçîka, bi tekoşîna gelê mîrxazê Uruguay re ye. Jî bo azadiya xwe û giş gelên bîndest li cîhanê "

Silav şorêşgêrî.

T ê k o ş e r

"DÜNYANIN ÖZGÜR İNSANLARI-İLERİCİLERİ-DEMOKRATLARI "
SOSYALİSTLERİ

Piştî ku bi destên emperyalîst û hevkarîya mêtinkaran Kurdistan di sala 1923 de bi hevhatina Lozan hate parçekirin û kete bîndestên çar dîgelên mêtinkar, zînat û zorkarî her roj bêtîr bû û dibe.

Li Iranê hovberiya Xomeynî li dijî Kurdistan "Cîhat " vekiriye. Xomeynî fermana "Kurdistan dê were kambaxkirin "daye. Li Îraq û Suriyê karbidestên Baas, ên faşîst xwûnê vedirşine.

Li parça -Kurdistana Tirkîyê jî rewş ji ên din ne çêtire .Bi sazkirina Doliwgerîya Awarte li 19 ji 21 Wîlayetên Kurdistan hovitiya mêtinkarên (Kolonyalist) Tirkan bê pîvan e. Her roj Şoreşger, Demokratû Welatparêzên Kurd têne kuştin. Komando bi dirindeyî (wahşetî) davêjine ser gundên Kurdan û dest bi gelkujî (qetlîam) kirine.

Di van rojên dawîn de girtinên komekî têne kirin. ŞEFİK DUNDAR, berpirsiyarê kovara Rizgarî, jî di nav van girtiyên de ye. Bi lêdan û êşandinên polis yek hate kuştin û yek jî li ber mirinê ye. Ma gelo tawanbariya YAŞAR GÜNDOĞDU, ku hate kuştin, çî bû?

Tawanbariya (suç) Wî ew bû wî têkoşîn ji bo mafên gelekî (gelê Kurd), ku ji hemû mafên netewî û demokratî bêpar hatiyê niştin dikir. Yaşar GÜNDOĞDU dê ne şehîdê yekemîn û jî ê dawîn be ku li dijî nijaperestî û mêtinkarîyê, li dijî faşîzm û ji bo mafên merovî û demokratîyê, ji bo şoreşa Kurdistanê giyanê xwe bide.

Ji bo van hemûyan em dengê xwe bilind dikin; LÎ DÎJ RANEBÛN, BÊ DENG MAYÎN, HEVPARÎ YE DÎ TAWANBARÎYE DE ;

-Bijî têkoşîna Karkerên Cîhanê û Gelên Bîndest.

-Tola gelkujiya li Kurdistanê hêrgiz were standin.

-Bimre Koletî, Bijî RÎZGARÎ .

Ev nivîsar ji çapxana KOMAL hatiye.

25.7.1980 tarihinde, Türkiye İşçi sınıfının sendikal örgütleyici ve kurucularından, Maden-İş başkanı, DİSK eski başkanı KEMAL TÜRKLER'in faşistler tarafından katledilmesi üzerine CSC/AVC Türk seksiyonu ile FGTB/ABVV Bruxelles-Hal -Viluarde Göçmen işçiler komisyonunun daveti üzerine, Türkiyeli demokratik işçi örgütleri toplanarak aşağıdaki çağrıyla Belçika kamuoyuna yapmıştır. Biz enternasyonal görevimiz gereği dayanışma içinde, bu dayanışma ve birlik çağrılara her zaman açık olduğumuzu bildirir. Başta Maden-İŞ olmak üzere Türkiye işçi sınıfına baş sağlığı diler acılarını paylaşır, bu tür faşizan yöntemlerin işçi sınıfının sendikal ve demokrasi hareketini tüketebileceğine inanıyoruz.

T ê k o ş e r

Belavoka ku komelên demokratîk bi hewre li ser kuştina KEMAL TÜRKLER kirin eve.

Ç A Ğ R I

CSC/ACV Türk seksiyonu ile FGTB/ABVV Bruxelles-Hal-Vilvorde Göçmen İşçiler Komisyonu'nun daveti üzerine, Belçika'daki Türkiyeli demokratik İşçi örgütleri:

Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği

Demokrasi için Birlik Belçika Komitesi

Heusden-Zolder Halk Gençlik Birliği

Tekoşer-Belçika 'daki Kürt İşçi ve Öğrencileri
Birliği
Türk İşçileri Dayanışma derneği-La Louvière
Türkçe yayın kollektifi
Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezi
Türkiyeli İşçi-öğrenci Birliği -Liège

24 Temmuz 1980 günü Brüksel' de toplanarak, Türkiye Maden-iş sendikası Genel Başkanı Kemal Türklerin öldürülmesinden sonra Türkiye' de faşist terörün tırmanışını ve genel siyasal durumunu gözden geçirmişler ve Belçika Kamuoyuna aşağıdaki çağrıyla yapmayı kararlaştırmışlardır:

Türkiye bugün yakın tarihin en yaslı günlerinden birini yaşıyor. Bugün, 25 Temmuz 1980 cuma, faşist güçler tarafından alçakça kadledilen Türkiye Sendikalar hareketinin seçkin liderlerinden, Türkiye Maden İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler'i toprağa veriyoruz.

Böyle bir günde, Belçika'daki Türkiyelileri bünyesinde toplayan FGTB/ABVV ve CSC/ACV sendikalarının Türkiyeli üyeleri ve Türkiye'li demokratik örgütler olarak, Belçika ve Avrupa kamuoyuna sesleniyoruz.

Kemal Türkler'e sıkılan kurşunlar, aslında Türkiye İşçi sınıfına ve Türkiye emekçi halklarına sıkılmıştır.

Demirel hükümeti'nin yeniden işbaşına gelmesiyle iyice yoğunlaşan ve dokuz aylık bir sürede 2000 ' den fazla yurttaşın canına kasteden faşist cinayet ve komplolar, son aylarda nitelik ve yöntem değiştirmiştir.

Çorum'daki kitlesel çankırımıyla Fatsa'da yerel Halk yönetimini yıkmayı amaçlıyan nokta Operasyonu'nda da görüldüğü gibi, emperyalizmindeki faşist güçler, devlet mekanizmasını da kullanarak, Anadolu illerini ve giderek büyük merkezleri adım adım ele geçirmeyi amaçlamaktadır.

Bu planın uygulanmasında mezhep ayrımları köruklenmekte, Kürt halkına öteden beri uygulanan baskılar giderek daha büyük boyutlara ulaşmaktadır.

Ayırimsız tüm Türkiye'li ilericiler, yurtseverler ve demokratlar, kitlesel tutuklamalar, işkencelere maruz bırakılmakta, sıkıyönetimden de cürret alarak hapishanelerde siyasal tutuklular işkence altında katledilmektedir.

Amnesty International, Uluslararası Demokratik Hukukçular Derneği, Dünya Sendikalar Federasyonu, Avrupa Sendikalar Federasyonu, Dünya İşçi federasyonu rapor ve bildirimlerinde de açıklandığı gibi, Demirel Hükümeti'nin işbaşına gelişinden bu yana 50 bin den fazla siyasal tutuklama yapılmıştır. Demokratik örgütler ve yayınlar birbiri ardına yasaklanmaktadır. Yeni hazırlanan ve parlamentoya sunulan yasa önerileriyle demokratik özgürlüklerin son kalıntıları da ortadan kaldırılmak istenmektedir.

Bu baskı düzeni, Belçika da bulunan Türkiye'li İşçileri de hedef almaktadır. Çeşitli kisveler altında faaliyet gösteren Türk faşist örgütleri, Türkiye'li ilerici ve demokratlara saldırmaktadır.

FGTB/ABVV Bruxelles-Hal-Vilvorde Göçmen İşçiler Komisyonu ve CSC/ACV Türk seksiyonu ile Belçika'daki Türkiye'li göçmen işçilerin demokratik örgütleri olarak, Belçika demokratik güçlerini, aşağıdaki isteklerin gerçekleştirilmesi yolunda dayanışmaya ve somut girişimlerde bulunmaya çağırıyoruz.

1. Türkiye'deki faşist terörün baş sorumlusu olduğu kanıtlanan Türk Hükümeti'ne karşı protesto kampanyası hızlandırılmalıdır.

2. İmza koyduğu Uluslararası insan hakları anlaşmalarını hiçe sayan Türk Hükümeti'nin bu tutumu değişmediği takdirde, Türkiye'nin de üyesi bulunduğu uluslararası örgütler gereken müeyyideleri uygulamalı, Belçika kamuoyu da bunu sağlayacak yönde harekete geçirilmelidir.

3. Gerek Türkiye'de, gerekse Belçika'da çeşitli kisveler altında faaliyet gösteren Türk faşist örgütleri yasaklanmalıdır.

JİNA KURD, Dİ KONGRA JİNA YA INTERNATIONAL

Di meha Tîrmehê de Kongra Jinan a navnetewî "International "Ji alîyê O N U paytexta Danîmarka di "Kopenhagen" de hati bû danîn. Dr. Kurd Waldheim, Sekreterê giş ONU kongre vekir. Di wê Komelê de 2500 jin ên ku gelên her alîyê Cîhanê temsîl dikirin hebûn. Jina Kurd ji alîyê gelê Kurd we di wê kongrêda beşdar bu. Li ser gelê Kurd û jina Kurd nunerek ji "Yekîtiya Jin ên Kurd li Swêd" gotinek kir. Bi kurtayî di wê gotinê de nalîna jina Kurd li Kurdistanê û bi wî awakî giştî a gelê Kurd, da nîşankirin. Got pelixandina sebebên jina Kurd Feodalîzm û nezanîne (Jinên Kurd %95 ne xwendane) Paşê nîsan da kû çiqas gelê Kurd di bin zordestî û netewî gi giran de jîyînek nexweş dikşînê.

Li dawî yê de, Jin ên Kurd gazî kirin Komelên International: Ji bo ku dengê xwe û piştgiştîya xwe di ser gelê Kurd û jîyîna jina Kurd bilind bikin û heqê wan ê demokratik û vekhewî yê bidin pêkanîn.

Paş xwendina vê gotinê çend jin rabûn li ser xwe û gotin: Gelê Kurd mafên xwe ên netewî standî ye, li pehtir li Iraqê. (Ên ku ev gotîn, peşberî doza Kurda bûn û piştgirê xwîn mêjên Tirk û Ereb û Ecem bûn.)

Lİ KOPENHAGÊ QURSA ZIMANÊ KURDÎ VEBÛ

Di dawîya heyva Temûza buhurî da li serbajarê Danîmarqa Kopenhagê, jibo fêrkirina zimanê Kurdî qursek hat vekirin. Ev qurs li ser miraceeta nivîskarê Kurd M. Emin Bozarslan, komela piştgiştîya Kurdan li Swêd (Kurdiska Solidaritets Kommittén), Yekîtiya Karkeran (İşçi Birliği) li Danîmarqa, Komela Karkerên Kurd (Kurdisk Arbeiderförening) li Norweç û çend profesor ji Zanîngeha bajarê Roskilde li Danîmarqayê hat pêkanîn, li ser van miraceetan Fonda Çandê ya Bakurî (Nordiska kultur fonden), jibo mesrefa qursê 100.000 (sed hezar) qronên Dadîmarqî alîkarî da û bi van diravan qurs hat fînansekirin.

Bi tevayî 30 xortên Kurd di qursê da beşdar bûn. Ji vana 21 kes ji Danîmarqa, 5 kes ji Norweç, 2 kes ji Swêd, du kes jî ji Almanya Roja va hatibûn. Mamostayê qursê jî nivîskar M. Emin Bozarslan bû.

Qurs, roja 21'ê Temûzê 1980 vebû û heta roja 31'ê Temûzê 1980, 10 roj dom kir. Ew, dewra pêşîn bû. Dewra diduyan jî dê payîzê bê vekirin. Di qursê da rojê 6 saet ders hat dayin. Bi wî awayî bi tewayî 60 saet zimanê Kurdî hat xwendin.

Di qursê da bi awakî kurt, bi qasê ku di 10 rojan da bicih bibe, pişkek ji rêziman (gramer) a Kurdî, awa û bingehokên nivîsana Kurdî û çend parçe ji nivîsar, çîrok, helbest û marşên Kurdî hatin dersdan, li ser peyvîk (kelime) û berhevok (cümle) ên di van parçan da hat axiftin. Digel ku dem pirr kurt bû û têra fêrbûnê zimanê Kurdî nedikir, ji qurs gelek berdor (verimli) derbas bû û jibo xortên ku beşdar bûn gelek mefadar (yararlı) bû.

Ev cara yekemîn bû ku qurseke zimanê Kurdî bi alî-karîya sazgeheke (kurum) resmî li Awrupa hat pekanin. Vebûna qursê çawa ku di nava karker û xwendekarên Kurd da kêfxweşîyeke mezin çêkir û di rojnamên Danîmarqa da denganeke fereh da, her weha bû sebebê hêrsbûn û rikîna dewletên qolonyalîst. Ji ber vê hêrsê û rikê, sefaretxana dewleta Tirkîyê ya qolonyalîst xwest ku pejî li qursê xe û wê bide girtin. Bi vê amancê Şevirdarê (müsteşar) sefaretê van li Kopenhagê, ji komela karkeran ra telefon kir û bê şermû fedî weha got: Hun çawa dikarin qurseke weha vekin? Ma hûn nizanin ku zimanê Kurdî li Tirkîyê qedeze ye? Lê kargêrên Komela Karkeran bersîva wî xweş dan û gotin ku: "Em tînnînê bîrar wê ku ev derîne Tirkîye ye, ev der Danîmarqa ye". Bi wî awayî qolonyalîstan nakarî qursê bidin girtin û qurs, li rexmê wan heta roja dawîn û saeta dawîn hat meşandin.

Roja dawîn di qursê da civîneke rojnameyî (basın toplantısı) hat pêkanin. Di vê civînê da mamostayê qursê nivîskar M. Emîn Bozarçlan û serekê komela karkeran Mehmûd Erdem derheq qursê da û derheq qedexekirina zimanê bêje (edebiyat) û çanda Kurdî da zanîn û haydarîyên (infarmasyon) fereh dan. Rojnamevanên Danîmarqî û her weha ji fonda çandê ya Bakurî ra jî sipas kirin. Roja 1'ê Tebaxê rojname partîya Qomonîst "Land og Folk" û rojname Partîya Sosyal Demokrat "Aktüelt", li ser qursê û rewşa miletê Kurd nivîsîn.

XEBATA ME KIRIYE

Destpêk di hêjmarên 2 û 3-4 deye.

1. 23.1.1980 di televîsyona Belçîqa a Fransîzî de, di proxramêkî Pêşveruda "La Pensée et les Hommes" 30 daqîqa li ser dîroka Kurdistanê û rewşa Kurdistanê Îranê hat peyvandin. Merivên ku peyivîn ev bûn: Endamêk ji Têkoşer û asistanekî Ûniversîtê ê Kurd û profesorekî Hukukê ê Belçîqî: P. Mertens, Ev profesor endamê komela mafên Însan û a hukukçiyên Demokrat e . Li Tebax 1979 komela mafên insana ew şandibu Îran û Kurdistanê Îranê. Dî wî çaxî de Xomeynî leşkerê xwe top û balefirên xwe şandibu ser Kurdistanê. P. Mertens vana gîşa bi çavên xwe dîtibu. Di vegerê da civînekî rojnamevanan çêkir û dûr û dirêj li ser rewşa Îranê û Kurdistanê Îranê peyivî. Çend roj şunda di radyoya Belçîqî de, asîstanê Kurd nêzîkî 30 deqge li ser Kurdistanê peyivî.
2. 6.2.1980 Di hêjmara 3-4 de me goti bu ku şevêkî information li ser Kurdistanê çêdibe. Ev şev jî aliyê Têkoşer hazir bu.
3. 8.3.980 BITIB : cejna jina a international : Têkoşer mesajekî şand, ji bo ku ew roj me nîkarîbun beşdar bibin.
4. 22.3.980 Cejna Newroz li Parîs; Yekîtiya Karker û xwendekarên Kurdistan û Yekîtiya Karker û xwendekarên Kurd li Belçîqa-Têkoşer Cejna Newroz bi hevra li Parîs Pîroz kirin. Bi gwend û stranên Kurdî ev şev xweş hat bihurtin. Dengbêj Heval ozanê şevê bi lawjên xwe şev birengtir kir. Herwaha filme ku Jean Bertolino li Kurdistanê Îran di dema şerê germ de çekirpêşên xelkê hatkirin.
5. 29.3.980 Cejna Newroz li Liège... Dîsa Yekîtiya Karker û xwendekarên Kurdistan li Fransa, û Yekîtiya Karker û xwendekarên Kurd li Belçîqa (Têkoşer) cejna Newroz bi hevra li bajarê Belçîqa Liège pîroz kirin. Li cem govend û stranên Kurdî, beşdarbuna dengbêj Heval, pêşordana filmê li ser Kurdistanê Îranê şev xweş bihurt. Qala ve şevê di Kovara "Gör en İşçi" û "İnga Türk" hate kirin.
6. 19.4.980 : Cejna "Objectif 82" 60 komelên pêşveru bu du sala xebatekî pîrr mezin çêdikin ji bo ku karkerên bîyanî (xerîb) karibin di sala 1982 da mafên helbijartinê di "beledîyan" da bistînin, Têkoşer jî di vê civata "Objectif 82" endame. Di vê şevê da, me dîlan kir û çend gotin li ser rewşa karkerên Kurd li Belçîqa got.
7. 1.5.980 : Yekîtiya Têkoşer, bi partiya Komûnîsta Belçîqa re 1 Gûlan pîroz kir. Evarê jî Şênayî çêbu, govendên Kurdî hatin kirin.
8. 27,28,28.6.1980 : 90 Komel û partî ên pêşveru, bi navê "POPULART" 3 roj "Manifestatie" a çandî û rêzanî li Verviers (aliyê bajara Liège) çêkir. Têkoşer li wira 3 roj stand û xwarinên Kurdî pêşkêş kir. Rojek ê jî dîlan kir.

9. 12.7.980 : Mala Gelê Kurd ku nû li Almanya federal di nev Karkerên Kurd de saz bûye, şevê bi navê "Hevkarîya Kurdistanê Îranê" Çê kir. Li cem pîr karker û xwendekarên Kurd merivên Almanî jî beşdar bûbûn. Xweşî û başîya vê şevê ev bu: Bi birre karker û xwendekar hatibûn. Giş Kurdên li wir bi dilekî xweş şev pîroz kirin. Bi govend, stran, ozanên nûh (Em karin bêin kulîlgên Kurdîstan) bi grubên xwe re ev şev bê kêmanî bû. Mesajên hevkarî û pîrozîyên komelên demokratîk ji Almanya, Têkoşer ji Belçîqa, û Peyva nivîskarê Kurd Kendal li ser Kurdistan, rewşa nûh, banga wî ji bo hevkarîya Kurdistanê Îranê peyva endamêkî Pêkanî ji Kurdistan ku rewşa gelê Kurd û têkoşîna wî di dîrokê de dijî kolonyalîstan peyva û mesaja endamêkî polîtîbüroya PDK-Îran qedrê vê şevê hê mestir dikir.
10. 24.7.980 : Di vê rojê de, komelên demokratîk ji Tirkî komcivînek li ser kuştina Kemal Türkler kirin. Giş komelên demokratîk yê karkerên Tirkî û yekîtiya Têkoşer vê komcivîne de beşdar bûn. Di komcivîne de kuştina Kemal Türkler hate protesto kirin.
11. 25.7.1980: Bi daxwazîya dû sendîkên Belçîqa FGTB û CSC ev komela giş hevî di 25.7.1980 çûn ber derîyê konsolosê Tirkî û faşîzma li Tirkî protesto kirin. Lê mixabeye konsolos nehişt ev komîsyon biçê hindirû û ew qebûl ne kirin. Li ser vê yekê van komelan Wêneyê Kemal Türkler danîn ber derî û ev karê konsolos protesto kirin. Paş yek deqqê bêden-gîyê, biryaren ku giş komelan bi hevra nivîsîbû bi dengêki bilind hat xwendin. Ev karê han û belavok çû ji giş çapa belçîqa re. Komelên jêr di mitîngê de beşdar bûn:
1. Belçikada Türkiyeli İşçiler Birliğı.
 2. Demokrasi için birlik Belçika Komitesi.
 3. Heusden-Zolder Halk gençlik Birliğı.
 4. Têkoşer, Belçika'da Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliğı.
 5. Türk İşçiler Dayanışma Derneğı.
 6. Türkçe yayın Kollektifi La Louvaine.
 7. Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezi.
 8. Türkiyeli İşçi Öğrenci Birliğı.
12. 26.7.980: Belavok ji bo çapê hat belavkirin. Di vê belavokê da komelêyên ku kuştina Kemal Türkler protesto kirin ev bûn:
- Associations signataires:
- Prof. Francois Rigaux-La Ligua des Droits de l'Homme
La ligue internationale pour les
droits et Libertés des peuples.
- Raymonde Dury-Parti Socialista Belge
Parti Communista de Belgique
Association belge des Juristes Démocrates
Jeunesse Communista
Union belge pour la défense de la Paix
MRAX
Jeunes Socialistes
OXFAH
CNAPO

Mouvement Ouvrier Chrétien
 Mouvement Socialista pour la Paix et le Développement
 FGTB Régionale Bruxelles-Hal-Vilvorde
 CSC Section Turque
 FGTB Bruxelles-Hal-Vilvorde Commission des Travailleurs
 Immigrés
 Association de Solidarité des Travailleurs Turca -La Louvière
 Centre Culturel des Travailleurs de Turquie
 Collectif Turc d'Édition et de Diffusion
 Comité de Belgique de l'Unité pour la Démocratie en Turquie
 TÊKOŞER-Union des Travailleurs et Etudiante Kurdes en Belgique
 Union Populaire de la Jeunesse-Heusden Zolder
 Union des Travailleurs et Etudiants de Turquis -Liège
 Union des Travailleurs de Turquis en Belgique

Rojêk paşre komcivînek disa di nav van komelan de çê bû.
 li ser rewşa Tirkî ku rejîma faşîst roj bi roj behtir zilmê
 bi ser gelên Tirkî dike, hat axaftin û ev zilma ku li ser gelê
 Kurd û Tirk dibê hat protesto kirin. Di her sê roj û di giş
 karê hati kirin da ev sloganên li jêr hatin bi keranîn :

1. Yaşasın bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelemiz.
2. Faşizme karşı omuz omuza.
3. Yaşasın demokratik güçlerin eylem birliği.
4. Yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği.
5. Bijê gelên Kurd û Tirk.
6. Yaşasın enternasyonal dayanışma.

Gelecek sayımızda üzerinde duracağımız ve çıkacak yazılar:

1. İspanya da Bask Halkı ve Mücadelesi.
 2. Türkiye Kürdistanında Gelişmeler.
 3. Türkçe izahlı Kürtçe Gramer-2
-

KÜRTÇE GRAMER 1

Kürtçe Alfabe

Büyük harfler

Küçük harfler

Telafu^z şekli

A	a	uzun okunur	âdem
B	b		baba
C	c		celal
Ç	ç		çiçek
D	d		derya
E	e		elif
Ê	ê	uzun okunur	--
F	f		fakir
G	g		garip
H	h		hedef
İ	i		İlgaz
Î	î	uzun okunur	İmsak
J	j		japon
K	k		kerem
L	l		leyla
M	m		memet
N	n		nargile
O	o		ok
P	p		park
Q	q	benzer kelime	kahraman
R	r		rasim
S	s		sel
Ş	ş		şato
T	t		tiryaki
U	u		uzun
Û	û	uzun okunur	ûvan
V	v	f ile v arasında ve okunur.	ve
W	w	Türkçe'de vali gibi	vali
X	x	ş nin sert şekli	--
Y	y		yetim
Z	z		zeytin

TELAFUZ ALIŞTIRMALARI

A - Adar, afir, av, azadî	N - Nan, nîr, êtun
B - Ba, bacan, badan	O - Ol, ordek, golik
Ė - Camêr, cwanî carna	P - Pel, pirtuk, kopal
Ç - Çem, çilo, çerx	Q - Qazî, qijik, paqij
D - Dew, dîlan, dinan	R - Rez, rêzan, beraz
E - Erd, elem, enî	S - Sêl, sing, hesin
Ê - Êzing, êtun, êvar	Ş - Şer, şiling, pişk
F - Fereh, find, fetlonek	T - Tevn, tarî, çêtir
G - Ga, genim, agir	U - Ur, quling, quncik
H - Heçî, hesin, hogir	Û - Hûr, hût, kûr
İ - Ilm, ketin, pir	W - Av, dev, ava
Î - Îsot, îlon, dawî	W - Werîs, wêje, lawik
K - Ked, keç, bakur	X - Xerab, axa, xemlê
L - Law, lorî, kêlek	Y - Yek, Yezdan, çîya
M - Mêr, meymun, mam	Z - Zelal, zêrîn, zozan

.....

Kürtçe'de sekiz tane sesli harf vardır :

A, Ê, Ê, Î; Î, O, U, Û

a, e, ê, i, î, o, u, û

Bu sesli harflerden üçü daima kısa, geri kalanları ise daima uzun okunur.

Kısa okunanlar : E, Î, U

e, i, u

Örn. : Endam, hesin, pale

Kitik, sing, find

Ur, kur, kurt

Uzun okunanlar : A, Ê, î, O, Û

a, ê, î, o, û

Örn. : Agir, hatin, çîya

Êzing, êvar; pêşî

Îsot enî, çîrok

Ol, hogir, sor

Hûrik, zû, bûwin

Kürtçe'de geri kalan harflerin hepsi sessâzdir. Bu sessiz harflerden üçü Türkçe Alfabede yoktur. Q, W, X

q, w, x

Türkçe'de bu harflerin telafuzuna yakın örnek kelime veya harf vardır.

- örn. : K - Qehraman, qîz, aqil (Q için)
 T - Kahraman, kız, akıl (benzer)
 K - Werîs, walî, sûwarî (W için)
 T - Veli, vali, süvari (benzer)
 K - Xalî, xort, xêr (X için)
 T - G'nin sert telafuzu gibi okunur.

Bir ayrıcalık : XW

Kürtçe'den iki sessiz harften oluşan ve sonuna sesli harflerden, a, e, ê, î koyuldumu tam olarak seslendirilebilen ve sadece Kürtçe'ye özgü bir hece vardır.

- örn. : Xwarin, xwarzê, xwa, xwelî, nexweşî, xwedî, xwê, xwêdank, xwîn, xwînî

Kürtçe Alfabe :

- a-b-c = a-be-ce
 ç-d-e = çe-de-e
 ê-f-g = ê-fe-ge
 h-i-î = he-i-î
 j-k-l = je-ke-le
 m-n-o = me-ne-o
 p-q-r = pe-qe-re
 s-ş-t = se-şe-te
 u-û-v = u-û-ve
 w-x-y-z = we-xe-ye-ze

.....

Harflerin sırasına göre telafuz alıştırmaları :

Agir pê nakevê. Beran berbidin nav kerî. Ceng bê şûr na bê.
 Çilo ji nav çyan tê. Deng dernakevê. Eniya Niştîmanperweran .
 Ezing ji bo şewatê na. Ferheng pirr başin. Gelê Kurd, ti bijî.
 Hemu kes dixwaze bibe mîr. Çi bikim ? Isotên tuj. Jîjo heywane.
 Kolika nahtor. Leza devihê. Mamostanê mezin. Nezan pirrin.
 Ola merivên baş. Pola pirr hişke. Qeluna mamê min. Rez tijî
 tirîye. Serê çiyayê sîpanê. Şewta agir dijware. Turikê şivana
 tim li milên wane. Urê heval tarihê. Ez û ti. Vegerîna xalê
 Gurgîn. Werîsê kevn bi kêr bar nayê. Xanî ne qesrin. Yar li
 kû ye ? Zanîngeha bi nav û deng.

Devamı gelecek sayıda
yayınlanacak.

Têkoşer'in yeni Yayını

Kürt ve Hollanda'lılar için iş yerlerinde, okulda seyahatte, yardımcı bir broşür basılmıştır. Kürtçe ve Hollandaca hazırlanan bu broşürü Têkoşer'in adresinden temin edebilirsiniz.

Temin edebileceğiniz Têkoşer'in yayınları:

1. Kürdistan, Tarihten Notlar, Fr. (2. Baskı)	75 Fr.
2. " " " " " " " " " " " "	75 Fr.
3. Kürdistan, Ekonomi ve Kültür durumu	Fr. 60 Fr.
4. Têkoşer iki aylık dergi Kürtçe-Türkçe s.1	25Fr.
5. " " " " " " " " " " " "	"2 30Fr.
6. " " " " " " " " " " " "	s.3-4 30Fr.
7. Têkoşer Afış Fransızca yazılı	30Fr.
8. Kürtçe-Hollandaca dili yardımcı Kitabı	60Fr.

Temin edebileceğiniz Têkoşer ve Fransa'da Kurdistanlı Öğrenciler Birliğinin, ortak yayınları:

1. Kadın peşmerge, Afış	85Fr.
2. Kürdistan'da mücadele	85Fr.

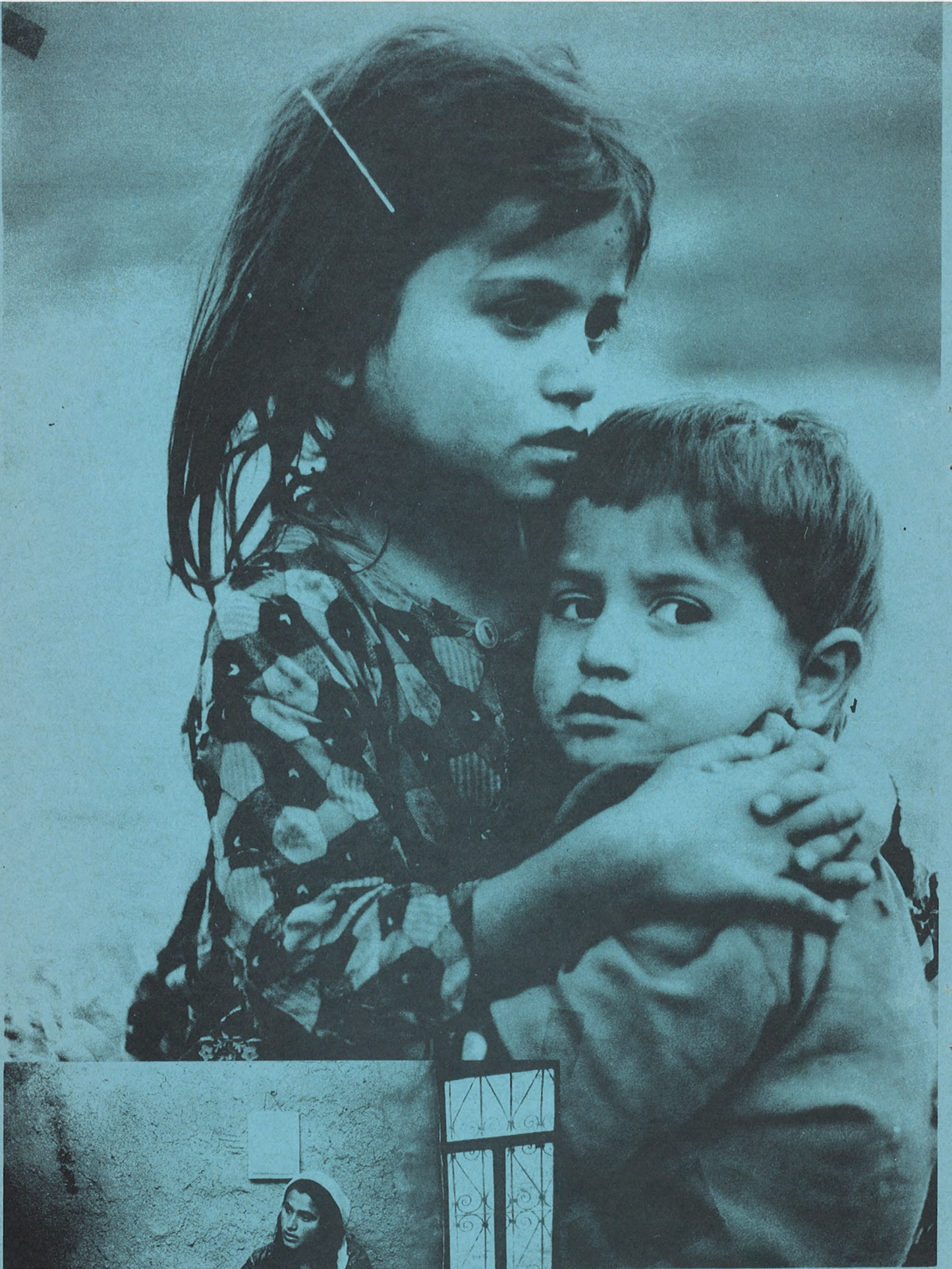
Fransa'da Kürdistan'lı Öğrenciler Birliğinden Kürdistan'la ilgili her türlü Fransızca ve Kürtçe dergi, Broşür, Kitap ve Dil ile ilgili yayınlarını isteyebilirsiniz. AZADİ Dergisini de aynı yerden temin edebilirsiniz.

Fransa'da Kürdistan'lı Öğrenciler Birliğinin Adresi:

6, Rue Châppe
750 18 Paris
FRANCE

TEKOŞER, Belçika'da Kürt İşçi ve Öğrenciler Birliğinin adresi:

B.P. 33
B. 1730 Zellik
BELGIQUE

Şifresi çözülmeyen bir
haber gibi gözlerinin
içinde duracaksın.

O. Kotan